

Tallinna uussisserändajate teenuste kasutamine ja rahulolu

Uuringu „Eesti ühiskonna lõimumismonitooring 2023“
andmete analüüs

Mare Ainsaar
Tallinna Strateegiakeskus

2024

Sisukord

Sissejuhatus.....	2
1. Andmete kogumise metoodika	3
2. Tallinna uussisserändajate taust ja Tallinna saabumise põhjus	5
3. Kohanemine ühiskonnas	15
4. Vajadus teenuste järele	20
5. Teenuste kättesaadavus	21
6. Rahulolu mõjutavad tegurid	24
7. Informeeritus	26
Kokkuvõte	29
Kasutatud kirjandus.....	30

Keeletoimetanud Airi Männik

Kujundanud Aire Trummal

Sissejuhatus

Tallinna rändeproгноosi kohaselt võib lähiaastatel oodata pigem suurenevat Tallinna saabuvate inimeste hulka, kellest enamik tuleb välisriikidest (Kalm jt 2023). Selleks, et nad kohaneksid olukorraga paremini, on Eestis loodud riiklikke kohanemisprogramme ja teenuseid pakuvad ka suuremad omavalitsused, nagu Tallinn. Teenused on mõeldud enamasti selleks, et hõlbustada riiki saabunud inimeste kohanemist ja tagada nende toimetulek. Seepärast on oluline, et need teenused vastaksid inimeste vajadustele ja oleksid kättesaadavad ning et ka teave nende kohta oleks kättesaadav.

Uuringu eesmärk on analüüsida Tallinna saabunud uussisserändajate rahulolu teenustega ja immigrantide üldist tausta. Teenustega rahulolu uurimine annab väärtuslikku teavet selle kohta, kas mõne teenuse arendamise peale peaks enam mõtlema ja neid rohkem arendama. Immigrantide üldise tausta uurimine annab olulist teavet ka Tallinna rahvastiku eripära kohta. Uussisserändajate hulka on arvestatud viimase kümne aasta jooksul Eestisse saabunud inimesed.

Analüüs kasutab 2023. aasta Eesti lõimumismonitooringu andmeid (tellija Kultuuriministeerium) ning keskendub eelkõige olukorra analüüsile Tallinnas. Selleks, et andmed oleksid kõnekamad, on Tallinna andmed sageli esitatud võrdluses teiste Eesti piirkondadega, et saada informatsiooni, kas võrreldes muu Eestiga on olukord parem või halvem. Osa teenuste puhul võivad rahulolu kujundada ka taustategurid, näiteks teenust kasutavate uussisserändajate sotsiaalne taust, mida on piirkonniti hea arvesse võtta.

Eestis on viimastel aastatel hinnatud mitmel korral immigrantidele mõeldud teenuste kättesaadavust (IBS ja RAKE 2023, Kadarik jt 2023). Näiteks Kadarik jt (2023) hindas viie riigi osutatava teenuse kasutamise seost vastaja hinnanguga enda kohanemisele Eestis (kohanemisprogramm, Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) nõustamine, vabatahtliku tegevuse infomaterjalide või veebilehtedega tutvumine, välismaalastele mõeldud sotsiaal-kultuurilised tegevused ja välismaalaste nõustamiskeskustes pakutav nõustamine ja registriteenused). Uuriti ainult tavarändega saabunuid, st jäeti välja rahvusvahelise ja ajutise kaitse saajad.

Uuring näitas, et nendest teenustest kasutati enim kohanemisprogrammi, sellele järgnes samasuguse sagedusega PPA nõustamine. Teisi teenuseid kasutas palju vähem sisserändajaid. Üldiselt oldi teenustega rahul.

Läbilõikemeetodiga (teenuste kasutamist ja Eestis kohanemist küsiti samal ajal, mitte teatud ooteperioodi järel) uuring näitas ka seda, et PPA nõustamisteenust kasutanud sisserändajad hindasid enda kohanemist Eesti eluga keskmiselt kõrgemalt kui need, kes nõustamisteenust ei kasutanud. Sama tulemus kehtis ka pärast immigrantide taustatunnuste (sugu, vanus, keeleoskus jmt) kontrolli. Kohanemisprogrammi kasutajad olid seevastu halvemini lõimunud. Ühe seletusena töid autorid välja võimaliku eelselektiooni ehk tõenäoliselt otsustavad kohanemisprogrammis osalemise kasuks inimesed, kes on juba vähem kohanenud. Teiste teenuste kasutamisel ei ilmnunud statistiliselt olulist seost vastaja hinnanguga enda kohanemisele Eestis. Mitte ükski teenus ei olnud seotud inimeste tööhõivega.

Enda kohanemist pidasid teiste samasuguste taustatunnustega inimeste kohanemisest halvemaks inimesed, kes olid saabunud perega seotud põhjustel, kes ei töötanud, 25–34aastased (võrreldes 24aastaste ja noorematega) ja eesti keelt halvemini oskavad inimesed.

Tänuavaldused

Töö valmimisele on kaas aidanud Kultuuriministeeriumi ja Tartu Ülikooli lõimumismonitooringu meeskond sõbraliku ja konstruktiivse koostööga! Samuti on selle ülevaate valmimisel tähtis mõju olnud koostööl Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti lõimumisspetsialistidega.

1. Andmete kogumise meetodika

Töö empiiriline andmestik on uuringu „Eesti ühiskonna lõimumismonitooring 2023“ andmestik, mille on kogunud Kantar Emor. Selle analüüsi jaoks on kasutatud Kultuuriministeeriumi loal uuringu anonüümset andmestikku. Andmete kogumise meetodika kirjeldus lähtub lõimumismonitooringu aruandest (Voog *et al.* 2024).

Ankeet ja küsitlustöö

2023. aasta uuringu ankeedi koostamisel võeti aluseks 2020. aasta integratsioonimonitooringu uussisserändajate uuringu ankeet, mida Tartu Ülikooli teadlased täiendasid nii, et kattuvad küsimused oleksid sõnastatud samamoodi nagu püsielanike ankeedis, ning lisasid või kohendasid küsimusi lähtuvalt päevakajalistest temadest (Ukrainas toimuv, haridussüsteemi puudutav).

Vastuseid koguti veebis, kasutades Kantari NIPO Software'i professionaalset tarkvaraplatformi Nfield, mis võimaldab vastata nii arvutist kui ka nutiseadmest.

Valimisse sattunud inimestele saadeti vastamiskutse nii eesti, vene kui ka inglise keeles ning vastajal oli võimalik ankeedi täitmiseks valida endale sobiv keel. Vastajad said personaalse küsitluslingi. Vastamiskäitumisest ja rühmast lähtudes saadeti meeldetuletusi kaks-kolm korda. Andmekorje toimus 3. augustist 5. septembrini 2023.

Valim

Küsitletavate kontaktandmed saadi rahvastikuregistrist juhuvaliku teel. Selleks taotles Kultuuriministeerium vastutava töötajana loa Andmekaitse Inspeksioonilt ning eriliigiliste isikuandmete tõttu Tervise Arengu Instituudi eetikakomiteelt (otsus nr 1207).

Rahvastikuregistrist võeti selliste 18aastaste ja vanemate inimeste kontaktandmed, kes olid ajavahemikul 2013–2023 saanud esimest korda Eesti elamisloa (kolmandate riikide kodanikud) või registreerinud Eestis elamise õiguse (Euroopa Liidu kodanikud).

Kokku väljastati 50 000 sisserändaja kõige viimasena registreeritud e-posti aadressid koos vajalike taustatunnustega. Nendest 35 000 e-posti aadressi kuulusid inimestele, kes rändasid sisse aastatel 2018–2023, sh 10 000 aastatel 2022–2023 sisserännanud Ukraina kodakondsusega inimese e-posti aadressi ja 15 000 aastatel 2013–2017 Eestisse tulnud inimese e-posti aadressi.

Kontaktandmete tellimisel järgiti kolme sisserändajate rühma (2013–2017, 2018–2021 Ukraina kodakondsusega, 2022–2023 Ukraina kodakondsusega) soo-vanusrühma jaotust (15–29, 30–34, 45–59, 60+) ning kodakondsuse (Euroopa Liit, kolmandate riikide kodanikud) proportsioone vastavalt Statistikaametist saadud statistikale.

Kokku võeti ühendust 42 463 inimesega, kellest 3810 täitis ankeedi. Vastamise määraks oli 9%. 36 078 inimesega ei saanud kontakti, 153 juhul anti tagasisidet, et e-kirja saanud inimene ei kuulu sihtrühma.

2054 juhul oli inimene keelanud endale küsitluskutseid saata või tuli e-kiri tagasi, 356 juhul keeldus inimene vastamast, 2905 juhul intervjuu katkestati.

Küsitlusuuringutega kaasneb enamasti uuritavate rühmade ebaühtlane esindatus vastustes. Mõnevõrra olid alaesindatud 15–29aastased mehed, kes küll kasutavad internetti, kuid on kehvemad vastajad, ning eakamad (60aastased ja vanemad) naised, kellel võis takistuseks olla arvuti ja interneti kasutamine. Andmestikule on rakendatud kaale.

3810 vastajast elas Tallinnas 2579, mis on piisav arv analüüsideks. Enamasti on esitatud Tallinna andmed võrdluses teiste piirkondadega. 487 inimest elas teistes suurtes linnades (Tartu, Pärnu, Ida-Virumaa linnad), 244 inimest muudes linnades, 166 inimest maa-asulates.

Analüüsi rühmad

Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti soovil on uussisserändajaid analüüsitud järgmistes vanuserühmades: 60aastased ja vanemad, 45–59aastased ja nooremad kui 45aastased. Kodakondsuse ja rahvuse järgi jaotusid rühmad järgmiselt (tabelid 1 ja 2).

Tabel 1. Uuringule vastanud uussisserändajate jaotumine kodakondsuse järgi

Kodakondsus	Arv	%
Vene	553	21,5
Ukraina	733	28,4
Euroopa Liit	501	19,4
Valgevene	107	4,1
Kaukaasia	109	4,2
Põhja-Ameerika	47	1,8
Lõuna-Ameerika	80	3,1
Aafrika	85	3,3
Pakistan, India	85	3,3
Lähis-Ida	81	3,1
Aasia	71	2,8
Muu kodakondsusega	119	4,6

Tabel 2. Uuringule vastanud uussisserändajate jaotumine rahvuse järgi (mida loeb enda peamiseks rahvuseks)

Rahvus	Arv	%
Eestlane	79	3,1
Venelane	494	19,2
Ukrainlane	721	28,0
Valgevenelane	93	3,6
Soomlane	96	3,7
Sakslane	37	1,5
Lätlane	49	1,9
Poolakas	19	0,7
Leedulane	25	1,0
Muu rahvus	454	17,6
Ei oska öelda	72	2,8
Ei soovi vastata	100	3,9
Brasiillane	49	1,9
Inglane	25	1,0
Prantslane	49	1,9
Hindu	39	1,5
Itaallane	43	1,7
Nigeerlane	23	0,9
Hispaanlane	34	1,3
Türklane	36	1,4
Ameeriklane	27	1,1
Ei seosta kindla rahvusega	13	0,5

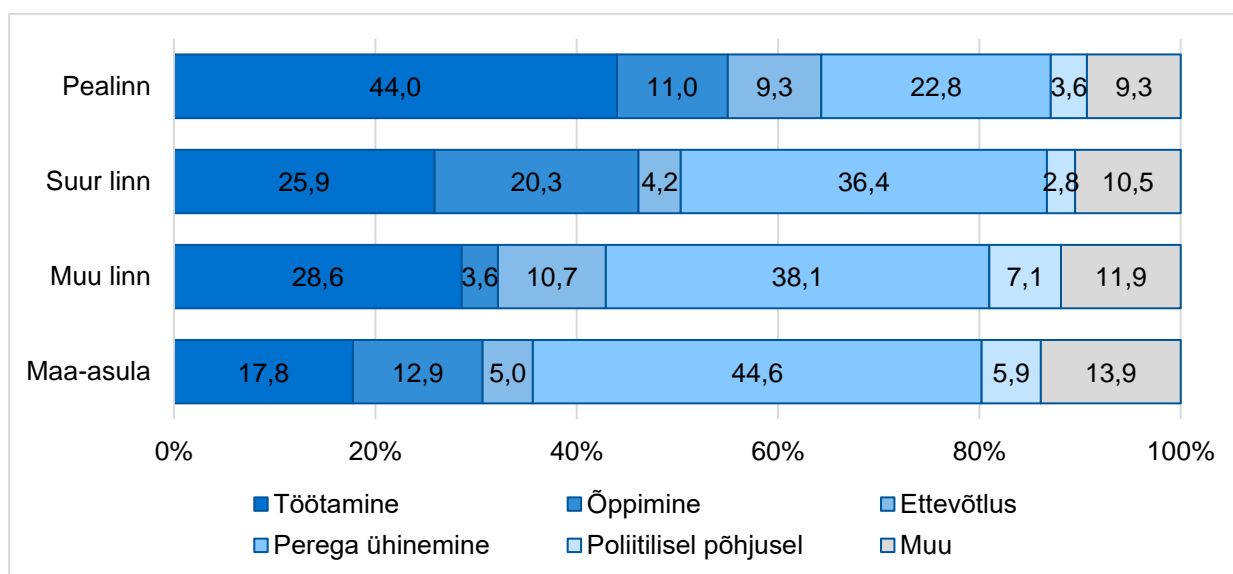
Üldse leidis kogu andmestikus järgmise kodakondsusega inimesi: Eesti, Vene, Ukraina, India, Valgevene, Nigeeria, Läti, Soome, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Ameerika Ühendriigid, Ühendkuningriik, Türgi, Gruusia, Hiina, Afganistan, Albaania, Alžeeria, Argentina, Armeenia, Aserbaidžaan, Austraalia, Austria, Bangladesh, Barbados, Belgia, Bosnia ja Hertsegoviina, Brasiilia, Bulgaaria, Costa Rica, Ecuador, Egiptus, Fidži, Filipiinid, Ghana, Guatemala, Guinea, Hispaania, Holland, Hongkong, Horvaatia, Iirimaa, Iisrael, Indoneesia, Iraak, Iraan, Island, Jaapan, Jeemen, Jordaania, Kambodža, Honduras, Kamerun, Kanada, Kasahstan, Keenia,

Kolumbia, Kreeka, Kuuba, Kuveit, Kõrgõzstan, Küpros, Leedu, Liibanon, Lõuna-Aafrika, Lõuna-Korea, Malaisia, Malta, Maroko, Mauritius, Mehhiko, Moldova, Montenegro, Nepal, Norra, Pakistan, Palestiina alad, Panama, Peruu, Poola, Portugal, Rootsi, Rumeenia, Rwanda, Sambia, Serbia, Sierra Leone, Singapur, Slovakkia, Sri Lanka, Süüria, Šveits, Taani, Taiwan, Tšehhi Vabariik, Tšiili, Tuneesia, Türkmenistan, Uganda, Ungari, Uruguay, Usbekistan, Uus-Meremaa, Venezuela, Vietnam.

2. Tallinna uussisserändajate taust ja Tallinna saabumise põhjus

Kohanemine ja toimetulek sõltuvad ka immigrantide enda ressursidest ja taustast. Seega aitab tausta teadmine paremini mõista inimeste toimetulekut, vajadust teenuste järele ja nende kasutamist.

Tuleb märkida, et Tallinna saabunud inimesed erinevad tausta poolest mõnevõrra teiste Eesti piirkondade immigrantidest (joonis 1). Tallinna saabunute seas on ebaproportsionaalselt palju töö ja ettevõtlusega seotud saabujaid, ligi pool kõigist saabujatest (joonis 1). Teine suur põhjus on pere juurde liikumine, kuid Tallinnas on nende inimeste osatähtsus suhteliselt väiksem (23%) võrreldes teiste Eesti piirkondadega. Tallinn on suur noorte tõmbekeskus hariduse tõttu: õppurid moodustasid 9% uuringule vastanud uussisserändajatest.

Joonis 1. Eestisse elama asumise peamine või üldine põhjus %

Eestisse saabumise põhjused varieeruvad vanuserühmiti (tabel 3). Kuni 44aastaste seas on ootuspäraselt kõige enam tööga seotud uussisserändajaid, aga olulised on ka perega ühinemine ja õppimine. 45–49aastaste puhul on tuleku põhjusena samuti ülekaalus töö, kuid olulised on ka perega ühinemine ja ettevõtlus. 60aastaste ja vanemate peamine Eestisse saabumise põhjus on perekondlik.

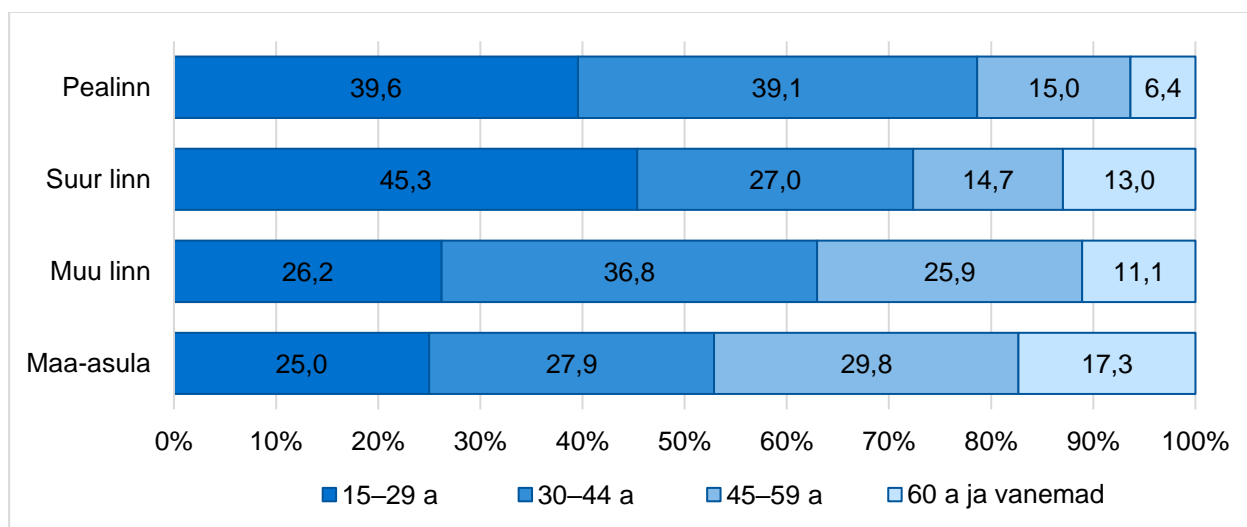
Vene ja Ukraina uussisserändajad saabusid Eestisse peamiselt perega seotud põhjustel. Teistel rühmadel on põhjused erinevad (tabel 4).

Tabel 3. Tallinna uussisserändajad vanuse ja saabumise põhjuse järgi %

Saabumise põhjus	18–44 a	45–59 a	60 a ja vanemad	Kokku
Töötamine	48,0	37,6	25,4	43,8
Õppimine	15,4	–	–	11,0
Ettevõtlus	6,9	22,0	5,1	9,5
Perega ühinemine	16,8	28,4	55,9	22,8
Poliitiline põhjus	4,3	1,8	1,7	3,6
Muu	8,7	10,1	11,9	9,3

Tabel 4. Tallinna uussisserändajad kodakondsuse ja saabumise põhjuse järgi %

Kodakondsus	Töötamine	Õppimine	Ettevõtlus	Perega ühinemine	Poliitilisel põhjusel	Muu
Vene	16,7	–	–	66,7	16,7	–
Ukraina	–	–	–	100,0	–	–
Euroopa Liit	45,0	11,4	9,4	21,8	3,4	9,0
Kaukaasia	–	–	–	–	–	100,0
Kesk- ja Lõuna-Ameerika	75,0	–	–	–	–	25,0
Aafrika	60,0	20,0	20,0	–	–	–
Pakistan, India	40,0	–	20,0	20,0	–	20,0
Aasia	–	–	–	50,0	50,0	–
Muu	39,1	10,9	9,4	25,0	3,1	12,5

Joonis 2. Uussisserändajate vanuseline jaotus %

Enamasti on uussisserändajad noored, kuni 40aastased inimesed. See tuleb välja ka Tallinna uussisserändajate vanuselise jaotusest (joonis 2). **Ligi 80% Tallinna uussisserändajatest on kuni 44aastased, koguni 40% on kuni 29aastaseid.** Uussisserändajate sooline jaotus on Tallinnas lähedane Eesti keskmisele (54% mehi). Nimelt on Tallinnas küsitlusele vastanud immigrantide seas **55% mehi.**

23% uussisserändajatest elab üksi, 43% elab kahekesi, 20% kolmeliikmelises, 10% neljaliikmelises ja 4% suuremas leibkonnas.

Tallinna uussisserändajate seas on suhteliselt vähem Ukraina päritolu immigrante, kuid samal ajal mõnevõrra enam lähiminevikus (2018–2023) saabunuid (tabel 5). Tallinna immigrantide seas on suhteliselt vähem ka alaealiste lastega peresid (tabel 5). Uussisserändajate rahvusjaotuses

on Tallinna peamine eripära vene rahvusest saabujate mõnevõrra suurem osatähtsus kui teistes Eesti piirkondades (tabel 6).

Tabel 5. Uussisserändajate Eestisse saabumise aeg ja päritolu %

Asulatüüp	2022–2023 Ukrainast	2018–2023 mujalt	2013–2017 mujalt	Elab koos alaealiste lastega, kelle eest hoolitseb
Pealinn	11,9	62,9	25,2	27,4
Suur linn	17,9	56,0	26,1	23,2
Muu linn	23,0	50,0	27,0	42,6
Maa-asula	13,0	48,3	38,6	34,3
KOKKU	14,2	59,6	26,3	28,6

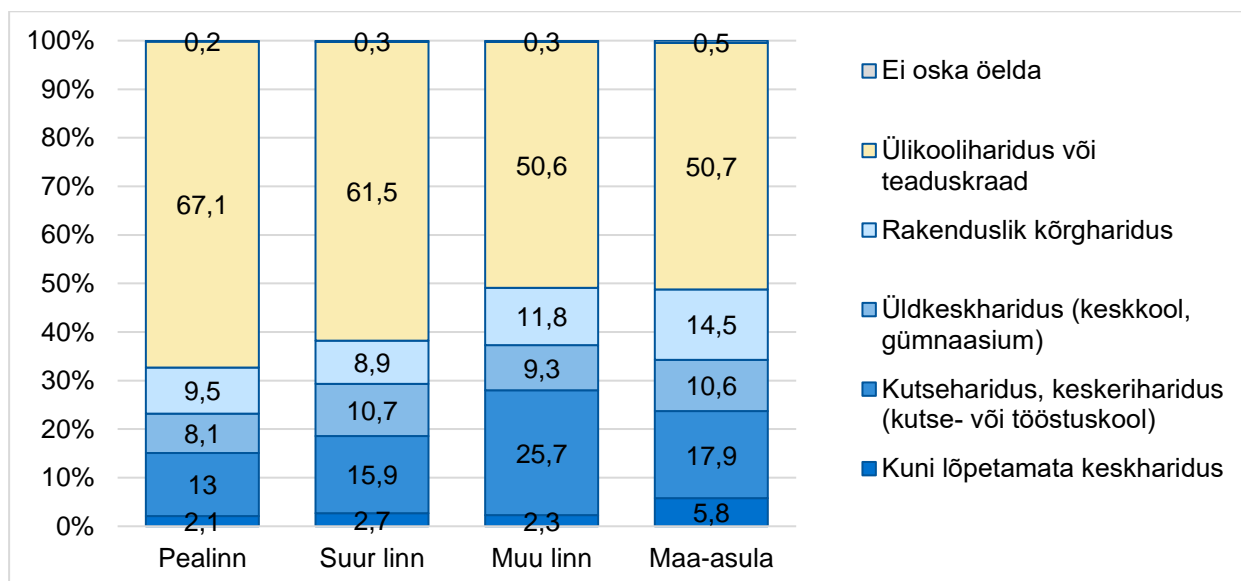
Tabel 6. Eestlaste, venelaste ja muude rahvuste osakaal uussisserändajate seas %

Asulatüüp	Eestlane	Venelane	Muu rahvus	Ei seosta kindla rahvusega*
Pealinn	3,1	19,2	77,3	0,5
Suur linn	2,6	16,2	80,7	0,5
Muu linn	5,0	14,6	79,8	0,5
Maa-asula	2,9	13,0	83,7	0,5
KOKKU	3,2	17,9	78,5	0,5

* Eurooplane, rahvusvaheline, maailmakodanik, rahvusidentiteedita.

Tallinna uussisserändajad on suhteliselt hea haridusega (joonis 3): üle 70%l vastanud immigrantidest on kõrgharidus. Et küsitlusuuringutele vastavad suurema tõenäosusega paremini haritud inimesed, tasub hariduslikku jaotusesse suhtuda teatud ettevaatusega, kuid kõrgharitute suhteline ülekaal Tallinnas on usaldusväärne tulemus.

Uussisserändajate kõrge haridustaseme tõttu ei ole ka üllatav, et 97% Tallinna immigrantidest ütleb, et neile on oluline elada demokraatlikus riigis.

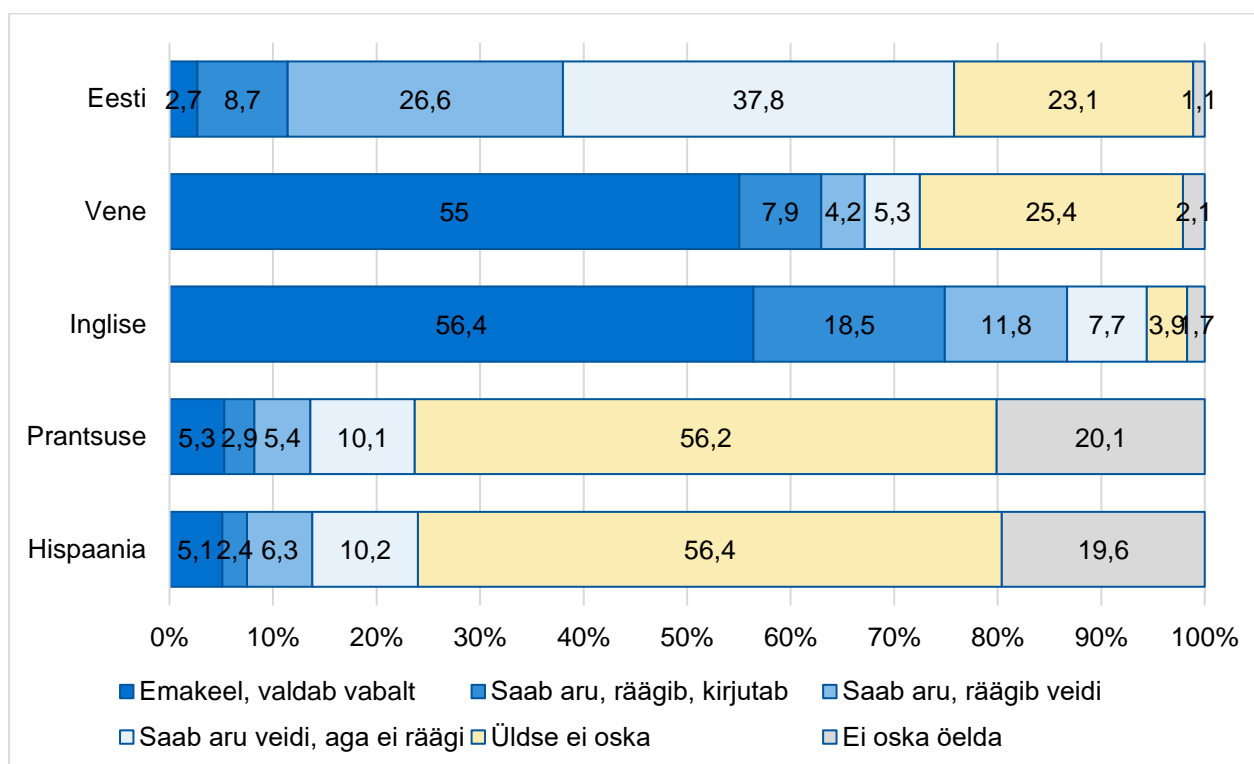
Joonis 3. Uussisserändajate haridustase %

Parema haridusega on hästi kooskõlas ka uussisserändajate ametialane jaotus. Tallinna immigrantide seas on enam juhte ja spetsialiste ning vähem oskus- ja lihttöölisi (tabel 7).

Tabel 7. Amet põhitöökohal %

Asulatüüp	Ettevõtja, iseenda tööandja, FIE, vabakutseline loovtöötaja	Juht, tipp- või keskastmespetsialist	Kontoritöötaja, klienditeenindaja, teenindus- või müügitöötaja	Oskus- või lihttööline	Ei oska öelda
Pealinn	16,1	49,0	15,7	14,7	4,4
Suur linn	12,7	42,7	12,5	23,8	8,2
Muu linn	16,6	25,9	13,7	34,0	9,9
Maa-asula	23,1	35,6	8,1	28,7	4,4

Tallinna uussisserändajad oskavad kõige paremini inglise keelt (joonis 4). Ka vene keele oskus on suhteliselt hea. Eesti keelest saab aru umbes 75% immigrantidest. Inglise keele oskus sõltub vanusest. Nimelt oskavad nooremad inimesed inglise keelt paremini kui vanemad. Teiste keelte puhul seos vanusega puudub.

Joonis 4. Tallinna uussisserändajate keeleoskus %

Tabelid 8–12 näitavad Tallinna uussisserändajate keeleoskust kodakondsuse järgi ja tabel 13 rahvuse järgi. Inglise keel on eri immigrandirühmadele kõige sagedamini arusaadav ühine keel, kuid muidugi erineb eri kodakondsuse ja rahvusega rühmade keeleoskus.

Tabel 8. Eri kodakondsusega Tallinna uussisserändajate eesti keele oskus %*

Kodakondsus	Emakeel	Valdab vabalt	Saab aru, räägib, kirjutab	Saab aru, räägib veidi	Saab aru veidi, aga ei räägi	Üldse ei oska	Ei oska öelda	Arv
Vene	0,2	2,7	13,2	30,9	36,1	16,9	0,4	551
Ukraina	0,6	2,1	6,8	24,3	43,4	22,9	1,8	721
Euroopa Liit	–	3,4	9,8	26,9	36,1	23,8	0,6	499
Valgevene	–	4,7	4,7	29,2	34,9	26,4	–	106
Kaukaasia	–	5,7	3,8	23,8	38,1	28,6	2,8	105
Aafrika	–	1,3	–	22,5	32,5	43,8	1,2	80
Pakistan, India	–	–	3,5	19,8	45,3	31,4	–	86
Lähis-Ida	–	–	9,9	24,7	35,8	29,6	–	81
Aasia	–	4,9	6,1	31,7	31,7	25,6	–	81
Muu	3,4	–	11,0	28,8	33,1	23,7	1,7	118

* Kesk- ja Lõuna-Ameerika päritolu uussisserändajate rühm oli analüüsiks liiga väike.

Tabel 9. Eri kodakondsusega Tallinna uussisserändajate vene keele oskus %*

Kodakondsus	Emakeel	Valdab vabalt	Saab aru, räägib, kirjutab	Saab aru, räägib veidi	Saab aru veidi, aga ei räägi	Üldse ei oska	Ei oska öelda	Arv
Vene	98,6	0,7	0,7	–	–	–	–	553
Ukraina	62,5	16,5	17,9	1,2	1,1	0,4	0,4	733
Euroopa Liit	14,1	3,2	7,0	9,0	12,2	53,4	1,2	502
Valgevene	96,3	1,9	1,9	–	–	–	–	107
Kaukaasia	22,9	19,3	19,3	26,6	4,6	7,3	–	109
Aafrika	–	–	1,3	3,8	8,8	76,3	10,0	80
Pakistan, India	1,2	2,4	1,2	1,2	9,4	76,5	8,2	85
Lähis-Ida	–	–	4,8	7,1	8,3	59,5	20,2	84
Aasia	–	3,7	–	1,2	12,3	76,5	6,2	81
Muu	26,7	5,0	2,5	5,8	15,0	43,3	1,7	120

* Kesk- ja Lõuna-Ameerika päritolu uussisserändajate rühm oli analüüsiks liiga väike.

Tabel 10. Eri kodakondsusega Tallinna uussisserändajate inglise keele oskus %*

Kodakondsus	Emakeel	Valdab vabalt	Saab aru, räägib, kirjutab	Saab aru, räägib veidi	Saab aru veidi, aga ei räägi	Üldse ei oska	Ei oska öelda	Arv
Vene	2,4	42,7	32,5	12,3	6,5	3,3	0,4	551
Ukraina	2,3	20,7	18,3	25,2	19,0	9,4	5,0	696
Euroopa Liit	10,4	72,1	11,8	4,2	0,8	0,6	0,2	500
Valgevene	0,9	43,9	21,5	15,9	9,3	6,5	1,9	105
Kaukaasia	2,7	63,6	23,6	7,3	1,8	0,9	–	110
Aafrika	6,3	76,3	17,5	–	–	–	–	80
Pakistan, India	61,2	35,3	3,5	–	–	–	–	85
Lähis-Ida	23,3	68,6	2,3	–	4,7	1,2	–	86
Aasia	3,7	85,2	9,9	1,2	–	–	–	81
Muu	41,2	37,8	11,8	2,5	4,2	1,7	0,8	118

* Kesk- ja Lõuna-Ameerika päritolu uussisserändajate rühm oli analüüsiks liiga väike.

Tabel 11. Eri kodakondsusega Tallinna uussisserändajate prantsuse keele oskus %*

Kodakondsus	Emakeel	Valdab vabalt	Saab aru, räägib, kirjutab	Saab aru, räägib veidi	Saab aru veidi, aga ei räägi	Üldse ei oska	Ei oska öelda	Arv
Vene	–	2,0	2,5	3,3	6,9	60,7	24,6	552
Ukraina	–	–	0,7	1,2	6,9	60,0	31,2	735
Euroopa Liit	9,6	5,4	6,2	10,8	16,4	45,5	6,0	499
Valgevene	–	1,9	–	1,9	6,5	58,9	30,8	107
Kaukaasia	–	0,9	0,9	7,3	7,3	58,7	24,8	109
Aafrika	–	2,5	7,6	15,2	16,5	51,9	6,3	79
Pakistan, India	12,9	2,4	3,5	5,9	20,0	49,4	5,9	85
Lähis-Ida	1,2	–	2,3	5,8	8,1	60,5	22,1	86
Aasia	–	1,2	1,2	4,9	11,1	72,8	8,6	81
Muu	9,2	9,2	9,2	9,2	13,4	42,0	7,6	119

* Kesk- ja Lõuna-Ameerika päritolu uussisserändajate rühm oli analüüsiks liiga väike.

Tabel 12. Eri kodakondsusega Tallinna uussisserändajate hispaania keele oskus %*

Kodakondsus	Emakeel	Valdab vabalt	Saab aru, räägib, kirjutab	Saab aru, räägib veidi	Saab aru veidi, aga ei räägi	Üldse ei oska	Ei oska öelda	Arv
Vene	–	0,9	2,5	3,6	10,1	58,7	24,2	554
Ukraina	–	–	0,7	2,0	5,3	61,2	30,8	734
Euroopa Liit	9,4	4,6	5,6	12,4	16,4	46,5	5,2	501
Valgevene	–	–	–	0,9	11,3	58,5	29,2	106
Kaukaasia	–	0,9	0,9	10,0	2,7	57,3	28,2	110
Aafrika	36,3	10,0	13,8	23,8	15,0	1,3	–	80
Pakistan, India	–	1,2	–	1,2	10,6	80,0	7,1	85
Lähis-Ida	–	–	–	4,7	4,7	68,2	22,4	85
Aasia	–	–	–	2,5	8,6	81,5	7,4	81
Muu	6,7	6,7	0,8	11,8	16,8	47,9	9,2	119

* Kesk- ja Lõuna-Ameerika päritolu uussisserändajate rühm oli analüüsiks liiga väike.

Tabel 13. Tallinna uussisserändajate rahvus ja keeleoskus %

Keel	Eestlane	Venelane	Ukrainlane	Valgevenelane	Euroopa Liit, v.a Eesti	Muu	KOKKU
Eesti keel	11,7	20,1	23,1	28,0	21,1	27,0	100,0
Vene keel	42,5	–	0,3	–	53,8	51,3	100,0
Inglise keel	1,3	3,7	9,8	5,5	0,8	0,7	100,0
Prantsuse keel	50,0	60,1	59,7	62,4	45,5	55,3	100,0
Hispaania keel	60,0	58,5	61,0	64,5	47,3	53,6	100,0
Arv	77	492	707	93	351	830	2550

Eesti keelt rääkivate inimestega suheldakse kõige enam tööl või koolis (tabel 14). Inglisekeelsete ja muude emakeeltega inimestega (v.a eesti- ja venekeelsed) suheldakse samuti kõige enam tööl, koolis või sõpruskonnas (tabel 15).

Tabel 14. Vastused küsimusele „Kui sageli olete viimase poole aasta jooksul suhelnud eesti keelt emakeelena kõnelevate elanikega Eestis ükskõik mis keeles (näiteks inglise keeles)?“ %

Sagedus	Tööl või koolis	Naabritega	Vaba aja tegevustes	Sõpruskonnas, lähedases tutvuskonnas	Partneri perekonnaga	Internetis ja sotsiaalmeedias
Peaaegu iga päev	51,9	12,9	16,1	20,9	9,2	14,8
Vähemalt kord nädalas	19,4	21,1	29,3	22,4	7,1	17,3
Vähemalt kord kuus	7,1	15,4	19,5	13,8	5,1	13,4
Harvem kui kord kuus	5,5	18,6	13,7	12,6	4,8	14,1
Ei ole suhelnud	5,8	25,0	12,4	13,4	19,8	21,9
Selles grupis mul kontakte ei ole	8,7	5,9	7,7	16	49,6	15,0
Ei oska öelda	1,7	1,1	1,3	0,9	4,5	3,4

Tabel 15. Vastused küsimusele „Kui sageli olete viimase poole aasta jooksul suhelnud muud keelt kui eesti või vene keelt emakeelena kõnelevate elanikega Eestis ükskõik mis keeles (näiteks inglise keeles)?“ %

Sagedus	Tööl või koolis	Naabritega	Vaba aja tegevustes	Sõpruskonnas, lähedases tutvuskonnas	Partneri perekonnaga	Internetis ja sotsiaalmeedias
Peaaegu iga päev	45,4	8,8	17,0	27,4	12,2	31,7
Vähemalt kord nädalas	15,1	11,6	22,5	17,4	5,4	15,7
Vähemalt kord kuus	7,8	8,5	17,4	11,9	3,2	11,9
Harvem kui kord kuus	7,0	12,6	14,2	10,6	4,6	9,6
Ei ole suhelnud	13,7	35,1	17,5	18,9	28,1	18,0
Muu	11,1	23,6	11,4	13,7	46,5	13,0

Tallinna uussisserändajatele on uudiste ja teadmiste saamiseks kõige olulisemad järgmised allikad:

- ✓ 64% sotsiaalmeedia (YouTube, Facebook, Instagram, TikTok, VKontakte, Telegram jt)
- ✓ 55% suhtlemine sõprade, sugulaste või tuttavatega
- ✓ 42% suhtlemine tööl või koolis kolleegide või kaaslastega
- ✓ 40% Eesti ingliskeelne uudisteportaal news.err.ee
- ✓ 36% rahvusvahelised uudistekanalid ja -portaalid (Euronews, CNN, BBC News, Current Time jt)
- ✓ 36% eestikeelne üleriigiline meedia (tele, raadio, paberlehed, vörguväljaanded, uudisteportaalid)
- ✓ 26% kohalik üleriigiline venekeelne meedia (tele, raadio, paberlehed ja vörguväljaanded)
- ✓ 16% kohalikud või piirkondlikud ajalehed eesti või vene keeles (paberlehed, vörguväljaanded)
- ✓ 26% ingliskeelsed veebilehed ja blogid, mis räägivad Eestist (nt Estonian World)
- ✓ 2% Venemaa meedia (tele, raadio, uudisteportaalid, veebileheküljed)
- ✓ 23% päritoluma meediakanalid (tele, raadio, veebilehed)

Usaldus riigi institutsioonide vastu on üks olulisi lõimumise näitajaid. See on ka ressurs, mida saab lõimumiseks kasutada. **Vastanud uussisserändajate usaldus riigi institutsioonide vastu on väga suur:**

- ✓ 89% usaldab Eesti e-riiki, 2% ei usalda ja 9% ei oska öelda
- ✓ 89% usaldab Eesti politseid, 5% ei usalda ja 6% ei oska öelda

- ✓ 72% usaldab Eesti valitsust, 15% ei usalda ja 13% ei oska öelda
- ✓ 71% usaldab Eesti kohtusüsteemi, 9% ei usalda ja 20% ei oska öelda
- ✓ 76% usaldab Eesti tervishoiusüsteemi, 18% ei usalda ja 6% ei oska öelda
- ✓ 61% usaldab Eesti kohtusüsteemi, 4% ei usalda ja 35% ei oska öelda

69% uussisserändajatest olid poliitiliselt aktiivsed ning olid viimase aasta jooksul teinud järgmist:

- ✓ 62% oli osalenud poliitikaalases diskussioonis sõprade ringis
- ✓ 31% oli postitanud või jaganud sotsiaalmeedias poliitilise sisuga sõnumeid või meeme
- ✓ 24% oli võtnud osa protestiaktisioonist, meelevaldusest, piketist
- ✓ 23% oli andnud oma allkirja üleskutsele, protestiavaldusele, petitsioonile
- ✓ 17% oli liitunud mõne poliitilise sisuga pooldamis- või protestikampaaniaga Facebookis vm suhtlusvõrgustikus või sotsiaalmeediakanalis
- ✓ 16% oli võtnud osa avalikust koosolekust, kus arutati poliitilisi või sotsiaalseid probleeme

Uussisserändajad on kultuuriliselt üsna hästi lõimunud. Neist ainult:

- ✓ 14% ei ole osalenud Eesti riiklike tähtpäevade tähistamisel, 3% ei tea või ei ole seda nende siin viibimise ajal toimunud
- ✓ 14% ei ole osalenud teistel suurtel kultuuriüritustel, vabaõhuetendustel, kontsertidel, rahvapildudel jm, 3% ei tea või ei ole neid üritusi nende siin viibimise ajal toimunud
- ✓ 25% ei ole osalenud ega jälginud üldlaulu- ja tantsupidu, 6% ei teadnud sellest üritusest või see ei olnud toimunud
- ✓ 37% ei ole osalenud rahvaspordiüritustel (linnamaratonid ja -jooksud, rallid, suusamaratonid jms), 4% ei tea nendest midagi

Uussisserändajate ühiskondlik aktiivsus on suhteliselt hea. 23% oli viimase 12 kuu jooksul osalenud Eesti kodanikuühenduste, organisatsioonide, st klubide, seltside, liitude, ringide, ühistute, (hoole)kogude, koguduste jmt tegevuses. 52% soovis seda teha tulevikus ja 16% ei osalenud ega soovinud seda ka teha. 10% ei osanud vastata.

Vaatamata Tallinna suuremale elukallidusele ei hinda siin elavad uussisserändajad enda majanduslikku toimetulekut halvemaks kui teistes piirkondades (tabel 16). Vastajate sissetulek leibkonnaliikme kohta oli suhteliselt hea (tabel 17). Väikse sissetulekuga leibkondadest inimesi oli suhteliselt vähe. Mõnevõrra suuremad on Vene, Valgevene ja Ukraina kodakondsusega inimeste leibkonnad (umbes 2,5 inimest).

Tabel 16. Uussisserändajate hinnang enda majanduslikule toimetulekule %

Asulatüüp	Praeguse sissetuleku juures					Ei soovi vastata
	elan/elame hästi	saan/saame hakkama	on raske hakkama saada	on väga raske hakkama saada	Ei oska öelda	
Pealinn	33,0	44,5	14,9	4,7	1,1	1,8
Suur linn	29,5	46,7	14,7	4,9	2,1	2,1
Muu linn	27,5	48,4	16,6	4,8	1,8	1,0
Maa-asula	24,6	47,8	15,9	7,7	1,4	2,4
KOKKU	31,4	45,5	15,1	4,9	1,4	1,8

Tabel 17. Tallinna uussisserändajate pere sissetulek vastamisele eelnenud kuul ühe inimese kohta %

Sissetulek	Arv	%
Kuni 300 eurot	62	2,4
301–400 eurot	77	3,0
401–500 eurot	63	2,4
501–600 eurot	104	4,0
601–700 eurot	82	3,2
701–800 eurot	81	3,1
801–900 eurot	72	2,8
901–1000 eurot	148	5,7
1001–1100 eurot	121	4,7
1101–1300 eurot	180	7,0
1301–1500 eurot	166	6,4
1501–1700 eurot	169	6,5
1701–2000 eurot	197	7,7
2001–3000 eurot	356	13,8
Üle 3000 euro	391	15,2
Sissetulek puudus	14	0,5
Ei soovi vastata	296	11,5
KOKKU	2579	100,0

Eestisse saabunud inimeste edasised plaanid võivad mõjutada nii nende kohanemist kui ka lõimumist soodustavate teenuste kasutamist ja rahulolu. Tabel 18 annab ülevaate uussisserändajate edasistest plaanidest. Kindlalt lahkuda soovijaid on vähe, seega enamik uuringus osalenutest plaanib jääda kas alatiseks (55% Tallinnas) või vähemalt mõneks ajaks oma praegusesse elukohta elama ning on seega potentsiaalsed lõimujad.

Tabel 18. Kuivõrd näevad uussisserändajad oma tulevikku seotuna Eestiga %

Vastus	Pealinn	Suur linn	Muu linn	Maa-asula
Plaanin jääda Eestisse elama	55,4	54,2	65,5	63,2
Plaanin regulaarselt liikuda Eesti ja enda riigi vahel	9,8	9,8	11,6	12,4
Plaanin praegu elada Eestis, kuid tulevikus liikuda tagasi päritoluriiki	8,6	10,7	9,1	8,1
Plaanin praegu elada Eestis, kuid tulevikus elada mõnes muus riigis	10,1	9,5	3,0	8,6
Ma pole kindel, kas soovin jääda Eestisse või lahkuda mõnda teise riiki	10,5	10,1	7,1	3,8
Pigem soovin Eestist lahkuda	0,6	0,9	1,3	–
Kindlasti soovin Eestist lahkuda	0,9	0,8	–	0,5
Lahkun peatselt	1,4	1,5	–	1,0
Ei oska öelda	2,6	2,6	2,5	2,4

Kõigis suuremates linnades on enam neid, kes ei ole päris kindlad, kas nad soovivad jääda Eestisse (tabel 18). Need võivad olla õppijad, kes ongi saabunud ajutiselt.

Enim plaanivad Eestisse jääda eesti, vene ja valgevene rahvusest immigrandid (tabel 19). Euroopa Liidu ja Ukraina päritolu immigrandid plaanivad kõige enam tulevikus mujale liikuda. Kindlalt ja peatselt lahkub väga väike osa saabujatest.

Kodakondsuse järgi on kõige kindlamad Eestisse jääjad Vene ja Valgevene kodakondsusega saabujad (tabel 20).

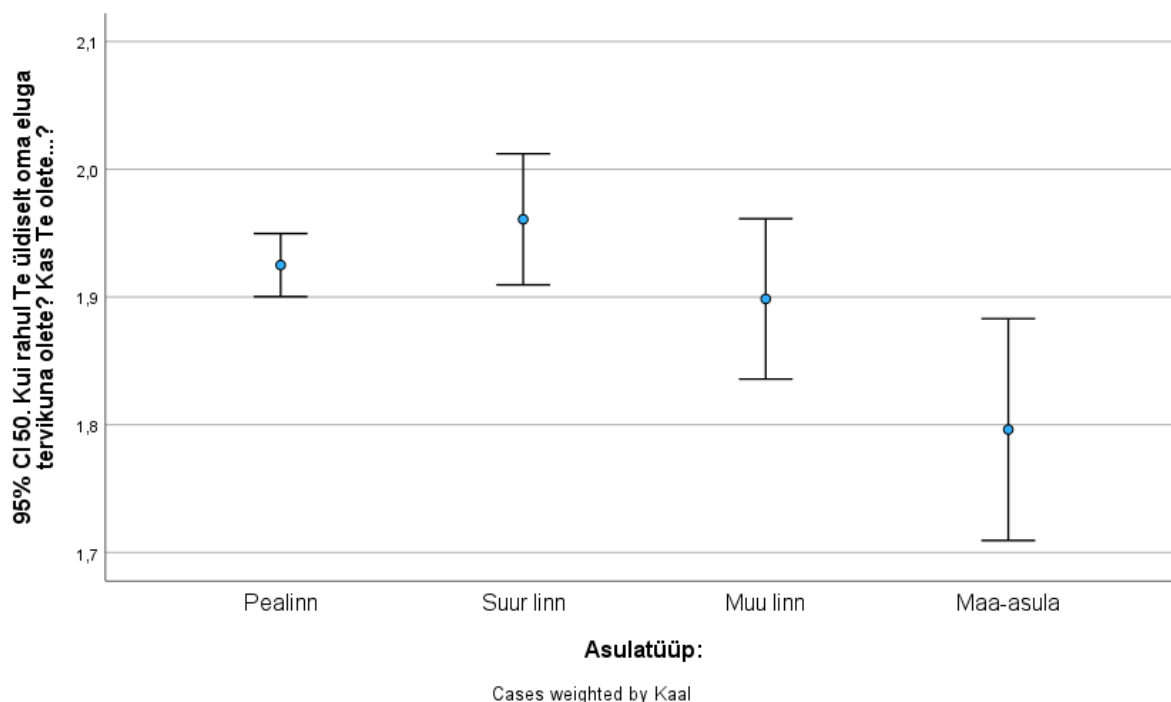
Tabel 19. Kuivõrd näevad uussisserändajad oma tulevikku seotuna Eestiga, osakaal %
rahvusrühmade kaupa

Vastus	Eestlane	Venelane	Ukrainlane	Valge- venelane	Euroopa Liit, v.a Eesti	Muu	KOKKU
Plaanin jääda Eestisse elama	83,5	68,2	54,8	67,4	41,6	50,3	55,4
Plaanin regulaarselt liikuda Eesti ja teise riigi vahel	5,1	5,9	12,5	6,5	16,1	8,1	9,9
Plaanin praegu elada Eestis	5,1	3,4	15,8	6,5	9,3	5,7	8,6
Plaanin praegu elada Eestis, kuid tulevikus liikuda tagasi päritoluriiki	3,8	8,9	7,2	7,6	13,0	12,9	10,1
Pole kindel, kas soovin jääda Eestisse	1,3	9,3	5,1	10,9	13,0	15,6	10,5
Pigem soovin Eestist lahkuda	–	0,8	0,1	–	0,6	0,8	0,5
Kindlasti soovin Eestist lahkuda	1,3	0,8	0,6	–	1,1	1,2	0,9
Olen juba peatselt lahkumas	–	0,6	0,4	–	3,4	2,3	1,4
Ei oska öelda	–	2,0	3,5	1,1	1,7	3,1	2,6

Tabel 20. Kuivõrd näevad uussisserändajad oma tulevikku seotuna Eestiga, osakaal %
kodakondsuse alusel

Kodakondsus	Plaanin jääda Eestisse elama	Plaanin regulaarselt liikuda Eesti ja teise riigi vahel	Plaanin praegu elada Eestis	Plaanin praegu elada Eestis, kuid tulevikus liikuda tagasi päritoluriiki	Ma pole kindel, kas soovin jääda Eestisse	Pigem soovin Eestist lahkuda	Kindlasti soovin Eestist lahkuda	Lahkun peatselt	Ei oska öelda
Vene	70,3	3,8	2,2	8,9	10,0	0,7	0,9	0,7	2,5
Ukraina	55,4	12,4	15,8	6,8	5,0	0,1	0,5	0,4	3,4
Euroopa Liit	42,8	14,7	8,2	16,1	12,2	0,8	1,0	2,4	1,8
Valgevene	70,5	5,7	5,7	7,6	8,6	–	–	1,0	1,0
Kaukaasia	49,5	7,3	9,2	10,1	22,0	–	–	–	1,8
Aafrika	48,1	–	7,4	16,0	25,9	1,2	–	–	1,2
Pakistan, India	53,5	10,5	8,1	10,5	12,8	–	–	2,3	2,3
Lähis-Ida	43,5	10,6	10,6	10,6	9,4	1,2	2,4	1,2	10,6
Aasia	55,6	4,9	1,2	12,3	16,0	2,5	3,7	–	3,7
Muu	54,2	9,2	5,8	5,0	12,5	1,7	1,7	8,3	1,7

Inimese eluga rahulolu võib pidada üldiseks elu edukuse hinnanguks, seepärast tasub uussisserändajate üldise eluga toimetuleku hindamiseks võrrelda ka erineva elukohaga inimeste eluga rahulolu hinnanguid (joonis 5). Joonis näitab rahulolematust ning haarad joonisel usalduspiire.

Joonis 5. Rahulolematus eluga (1 – olen eluga väga rahul, 4 – ei ole üldse rahul)

Tallinna uussisserändajate rahulolu eluga ei ole halvem kui immigrantidel teistes Eesti linnades, kuid Tallinnas ja teistes suurtes linnades on see mõnevõrra väiksem kui maa-asulates elavatel inimestel (joonis 5). Eluga rahulolu on siiski mõjutatud väga paljudest teguritest, mis kõik ei ole seotud rände või lõimumisega. Analüüsi järgmistes osades on täpsemalt käsitletud mõningaid komponente, mis on seotud inimeste immigrandistaatusega.

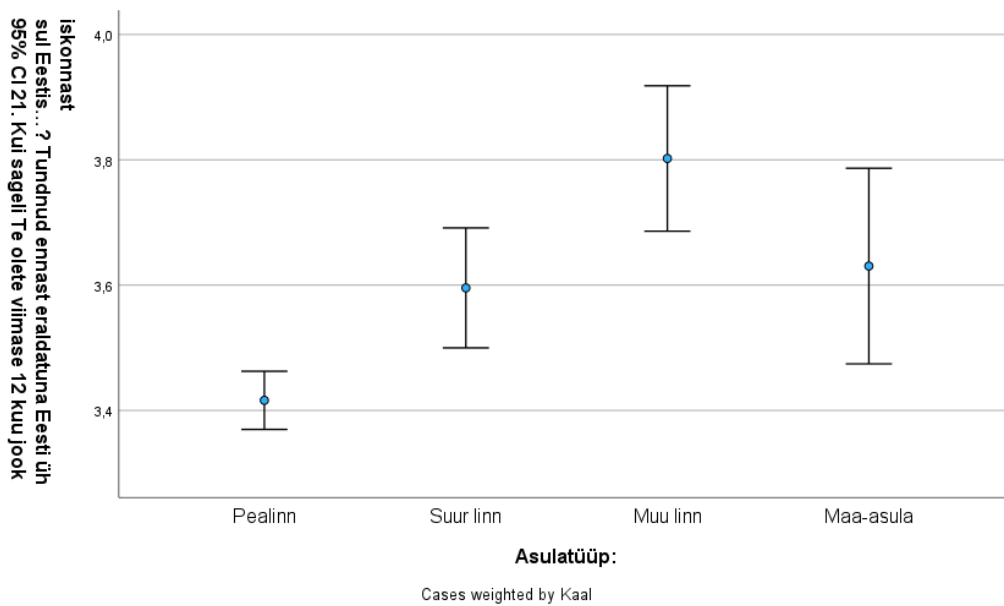
3. Kohanemine ühiskonnas

Paljud immigrandid võivad kogeda uude keskkonda jõudes üksindust või sotsiaalset isolatsiooni või tunnetada diskrimineerimist. Et paremini mõista Tallinna uussisserändajate tausta, anname kõigepealt ülevaate nende hinnangutest oma elu eri aspektidele.

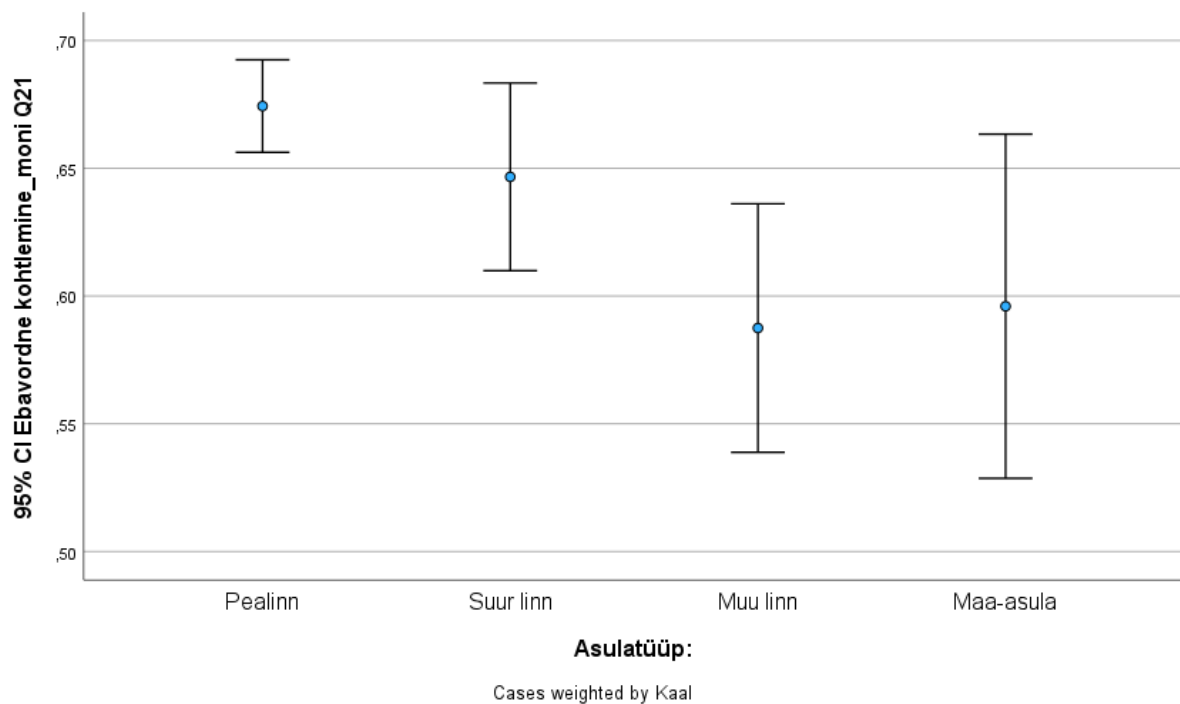
Tallinna uussisserändajad tunnevad ennast üksildasemana kui teiste piirkondade immigrandid (joonis 6), kuid nad ei kurda teiste Eesti piirkondade sisserändajatest rohkem, et neisse suhtutaks ühiskonnas halvustavalt (joonis 7).

Mingit liiki ebavõrdset kohtlemist tunnetab 66% eesti, 64% vene, 67% ukraina, 66% valgevene, 64% Euroopa Liidu päritolu (v.a eesti) ja 72% muu päritoluga inimestest. Teistest enam tunnevad ebavõrdset kohtlemist kodakondsuselt Pakistani, India, Lähis-Ida, Aafrika ja Kaukaasia taustaga immigrandid (joonis 8).

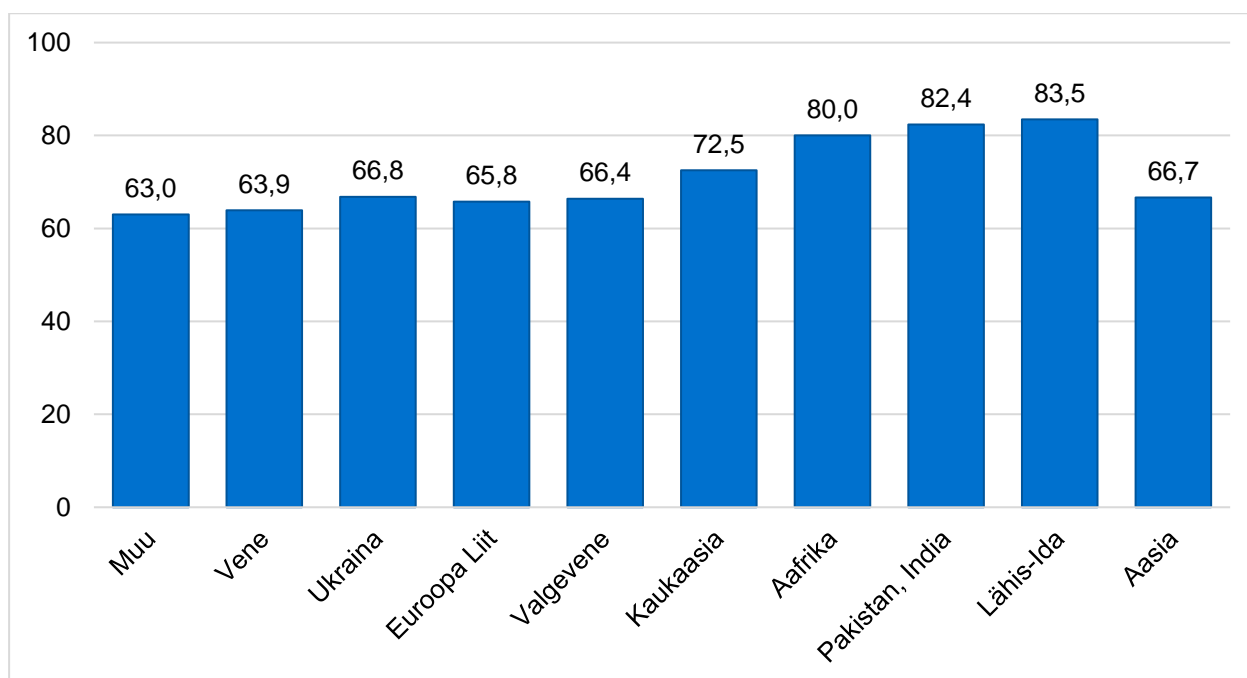
Sotsiaalse tausta kohta võib esile tuua, et **22% Tallinna uussisserändajatest said riigilt mingit liiki pere- või sotsiaaltoetusi**. Ootuspäraselt on toetuse saajate osakaal nooremate inimeste seas suurem, sest selles vanuses saadakse ka palju peretoetusi. Näiteks kuni 45aastastest Tallinna elanikest saab toetusi 23%, 45–59aastastest 20% ja 60aastastest ja vanematest 12%.

Joonis 6. Vastused küsimusele „Kui sageli olete viimase 12 kuu jooksul tundnud ennast eraldatuna Eesti ühiskonnast?“ (1 – kogu aeg, 5 – mitte kunagi)

Joonis 7. Kokkupuude halvustava, ebavõrdse kohtlemisega (0 – ei, 1 – jah)

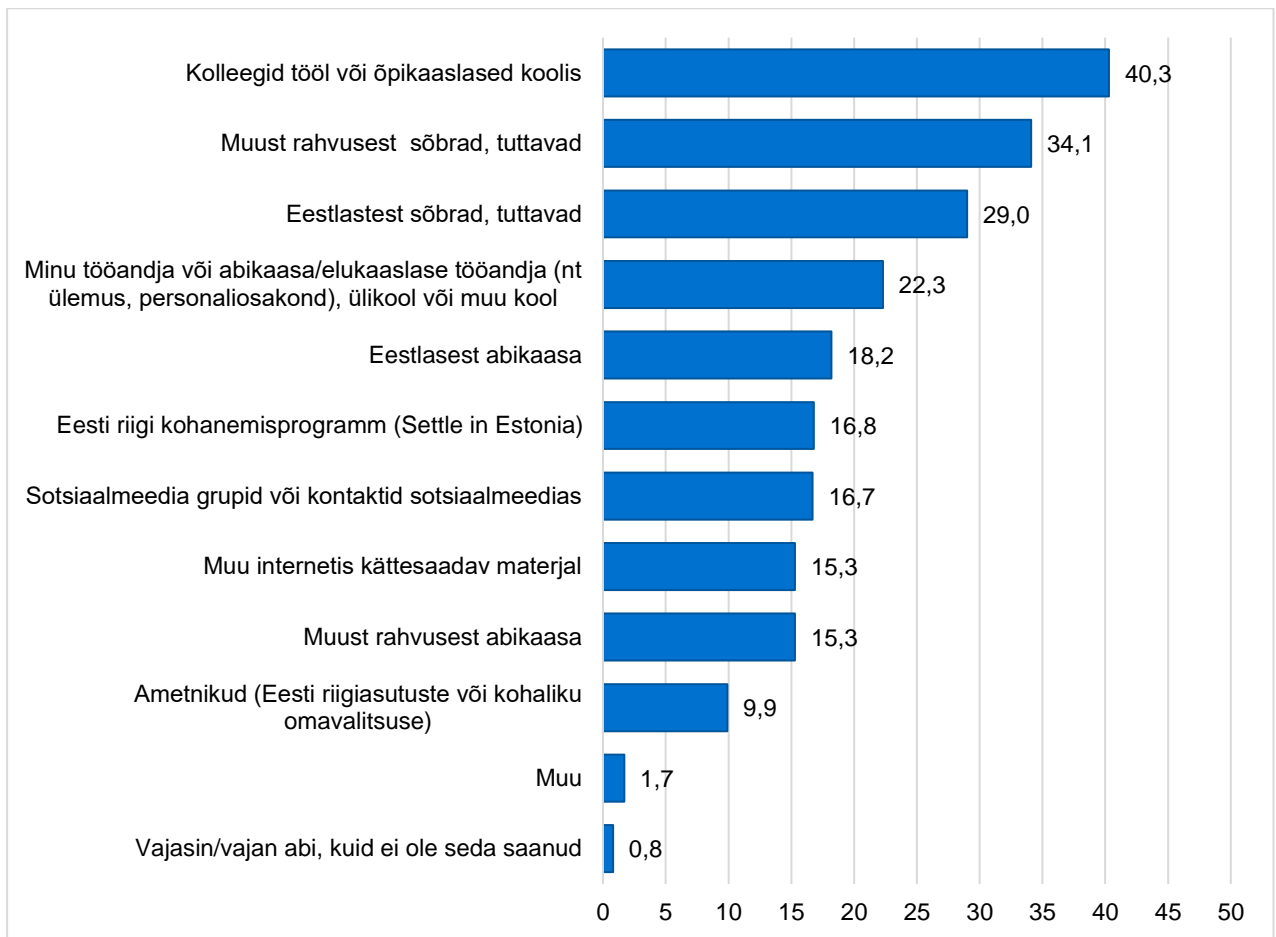
Joonis 8. Kokkupuude halvustava suhtumisega ja päritolu %

Uuring võimaldab saada päris hea ülevaate kohanemise aspektidest. Üldist kohanemist mõõdeti uuringus kümnepalliskaalal, kus 1 tähendas, et inimene ei ole üldse kohanenud, ja 10, et on suurepäraselt kohanenud. **88,4% Tallinna uussisserändajatest valis vastuseid vahemikus 6–10 ehk nad on pigem kohanenud.** See tulemus ei erine teistest Eesti piirkondadest.

Tabel 21. Vastused küsimusele „Kui keeruline on olnud kohaneda?“ %

Asulatüüp	Väga keeruline	Üsna keeruline	Mitte eriti keeruline	Üldse ei ole olnud keeruline	Ei oska öelda
Pealinn	2,9	22,0	51,8	22,5	0,9
Suur linn	2,1	20,6	51,5	25,1	0,6
Muu linn	3,0	22,9	52,1	20,9	1,0
Maa-asula	4,3	20,3	52,2	22,2	1,0
KOKKU	2,8	21,7	51,8	22,8	0,8

Suur osa vastanutest ei hinnanud kohanemisprotsessi keeruliseks (tabel 21). Ka selle poolest ei erine Tallinna uussisserändajad oluliselt teiste piirkondade inimestest. Joonis 9 näitab, mis asjaolud on kõige enam aidanud Tallinnas kohaneda. Seda tulemust võib vaadelda ka kui kohanemissoovitust: need asjaolud, mis on aidanud seniseid immigrante, aitavad ka tulevasi.

Joonis 9. Vastused küsimusele „Kes või mis on aidanud kohaneda Tallinnas?“ %

Kõige efektiivsemalt aitavad kohanemisele kaasa teised inimesed (joonis 9). Kui immigrandil on kolleegid või õpingukaaslased, sõbrad, tuttavad või kontakt mõne tööandjaga, on kohanemine parem. Huvitav on see, et sõprade või ka abikaasade rahvus on vähem tähtis kui need inimesed ise. Ka Eesti riigi kohanemisprogramm ning internetimaterjalid on umbes 15% inimestele olnud oluline kohanemise allikas. Hea tulemus on see, et vaid väga väike osa (1%) Tallinna uussisserändajatest ei ole saanud kohanemisel abi, kuigi ta vajab seda.

67% Tallinna uussisserändajatest ütleb, et neil on ebavõrdse kohtlemise kogemus. Ebavõrdset kohtlemist kogunud Tallinna immigrantidest tundis 54% seda rahvuse, 55% eesti keele oskuse, 11% nahavärvuse või rassi, 9% välimuse ja 10% poliitiliste tõekspidamiste tõttu. Suhteliselt väike osa nimetas diskrimineerimise põhjusena järgmisi asjaolusid: 5% nimetas sugu, 4% vanust, 3% seksuaalset orientatsiooni, 2% usku, 1% puuet, 1% enesemääratlust ja 1% perekondlikke kohustusi, sh lapsi. 11% ei osanud öelda põhjust ja 3% märkis põhjuseks „muu“.

Tabelis 22 on toodud esile probleemid, mida on sisserändajatel olnud kõige raskem lahendada.

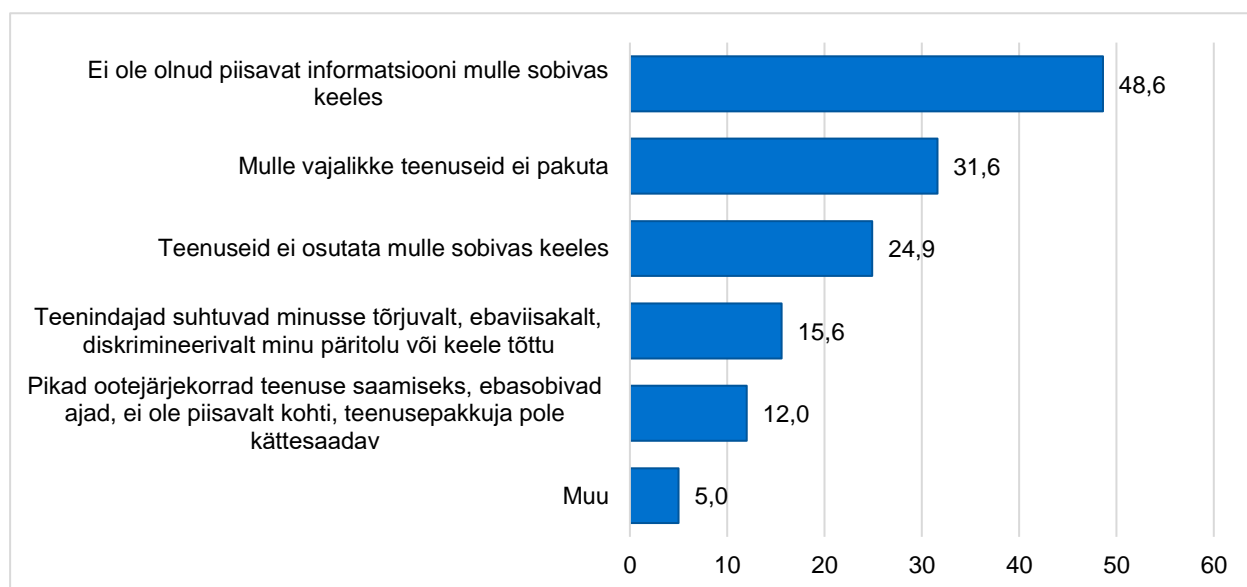
16% Tallinna uussisserändajatest ütleb, et **ükski asi ei olnud neile kohanemisel raske**. See on mõnevõrra väiksem protsent kui teistes Eesti piirkondades.

Tallinlastest uussisserändajate **kõige suuremad probleemid** on seotud arstiabi kättesaadavuse, eestlastega suhtlemise, töökoha leidmise ja eesti keele kursustele saamisega (tabel 22). Vajaliku info leidmine teenuste kohta oli probleemiks 16%le, vaba aja sisustamine 11%le inimestest. Teistest probleemidest annab ülevaate tabel 22.

Tabel 22. Vastused küsimusele „Milliste probleemide lahendamine on Teile olnud kõige keerulisem, tekitanud kõige rohkem muret?“ %

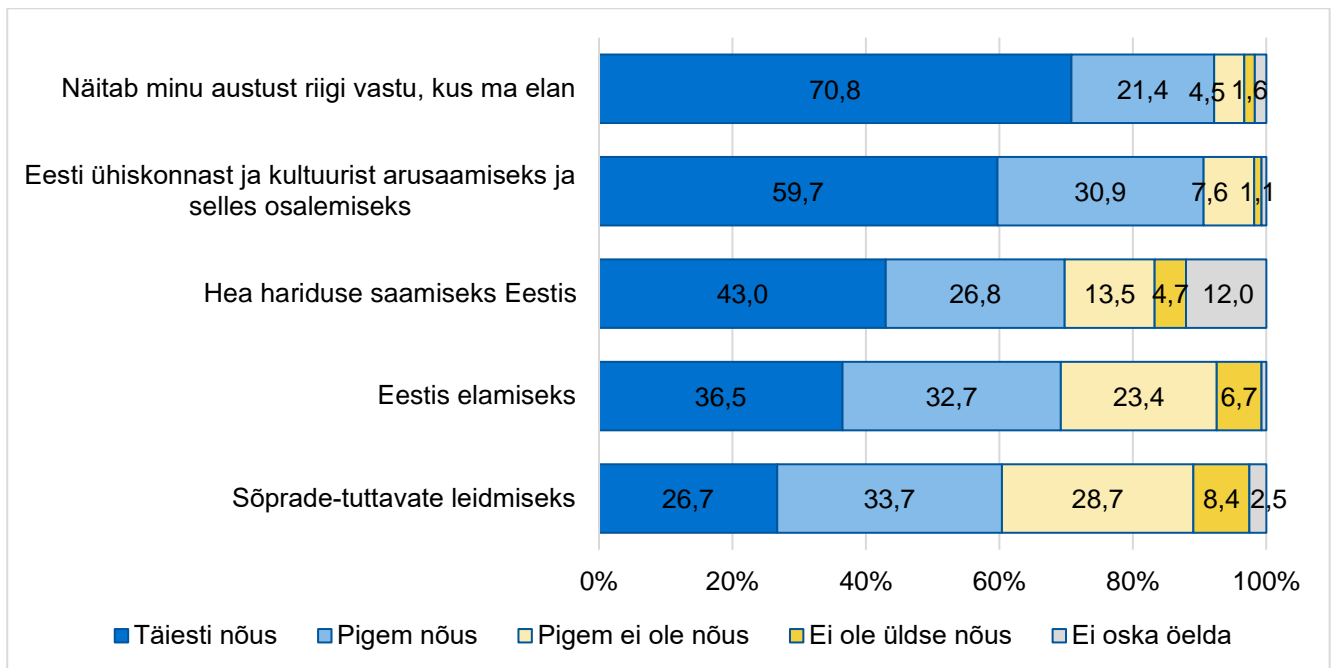
Probleem	Pealinn	Suur linn	Muu linn	Maa-asula
Eluaseme saamine	12,0	8,4	7,1	8,3
Töökoha leidmine	30,4	35,0	33,0	30,0
Arstiabi saamine	31,8	25,7	19,9	16,9
Eesti keele kursustele saamine	27,5	20,0	28,5	27,5
Ametiasutustega suhtlemine	7,6	9,0	7,3	10,1
Vajaliku info leidmine teenuste kohta	16,0	19,4	18,9	20,3
Lasteaia- või koolikoha saamine	7,0	3,7	7,8	11,5
Eestlastega suhtlemine	30,2	27,4	21,7	24,2
Vaba aja sisustamine	11,1	11,9	10,8	10,1
Sportimis- ja treeningvõimaluste leidmine	6,8	9,3	5,8	3,4
Transpordivõimaluste leidmine	1,7	2,1	3,5	15,4
Muu probleemi lahendamine	1,3	0,6	1,5	3,8
Ükski ei ole osutunud keeruliseks	16,2	19,4	20,5	19,8
Kõik on olnud väga keeruline	0,5	0,5	0,8	4,8
Lubadega (sh elamisluba ja juhiluba) seotud teenused	0,9	0,5	1,0	0,5

Keeleprobleem on peamine takistus teenuste saamisel (joonis 10). 48% inimestest, kellel on olnud probleeme mõne teenuse saamisega, nimetab info saamisega seotud keelebarjääri ja 25% teenuse kasutamisel ilmnevat keelebarjääri. 31% ei ole rahul, sest talle vajalikku teenust ei pakuta. Probleemid võivad seisneda ka tõrjuva suhtumise tunnetamises (16%) ning pikkades järjekordades (12%).

Joonis 10. Peamine teenustega seotud probleem %

Vastajad näevad eesti keele nii sümbolset kui ka praktilist väärtust (joonis 11). Kõige enam nõustatakse, et eesti keele oskus näitab ausust riigi vastu ning on hea Eesti ühiskonnast ja kultuurist arusaamisel. Ligi 70% nõustub, et keelt läheb vaja ka hea hariduse saamiseks ja Eestis elamiseks, 60% usub, et eesti keel aitab sõpru leida.

Joonis 11. Nõustumine väitega eesti keele rolli kohta %

4. Vajadus teenuste järele

Selleks, et paremini mõista immigrantide rahulolu teenustega ja planeerida tegevusi, on hea teada, kui paljud neist üldse vajavad teatud tüüpi teenuseid (joonis 12).

Joonis 12 näitab, et peaaegu kõik uussisserändajad vajavad samu üldisi teenuseid, mis on olulised ka teistele elanikele: internet, side, ühistransport, ametlikud toimingud, arstiabi. Nn eriteenustest on kõige suurem nõudlus eesti keele õppe (93%), kultuuri- ja meelelahutusvõimaluste (92%) ning kohanemisteenuste (85%) järele. Samas peab märkima, et kõigil joonisel toodud teenustel oli suur kasutajaskond ehk kõigi puhul peab arvestama, et linnal oleks vajalik võimekus olemas.

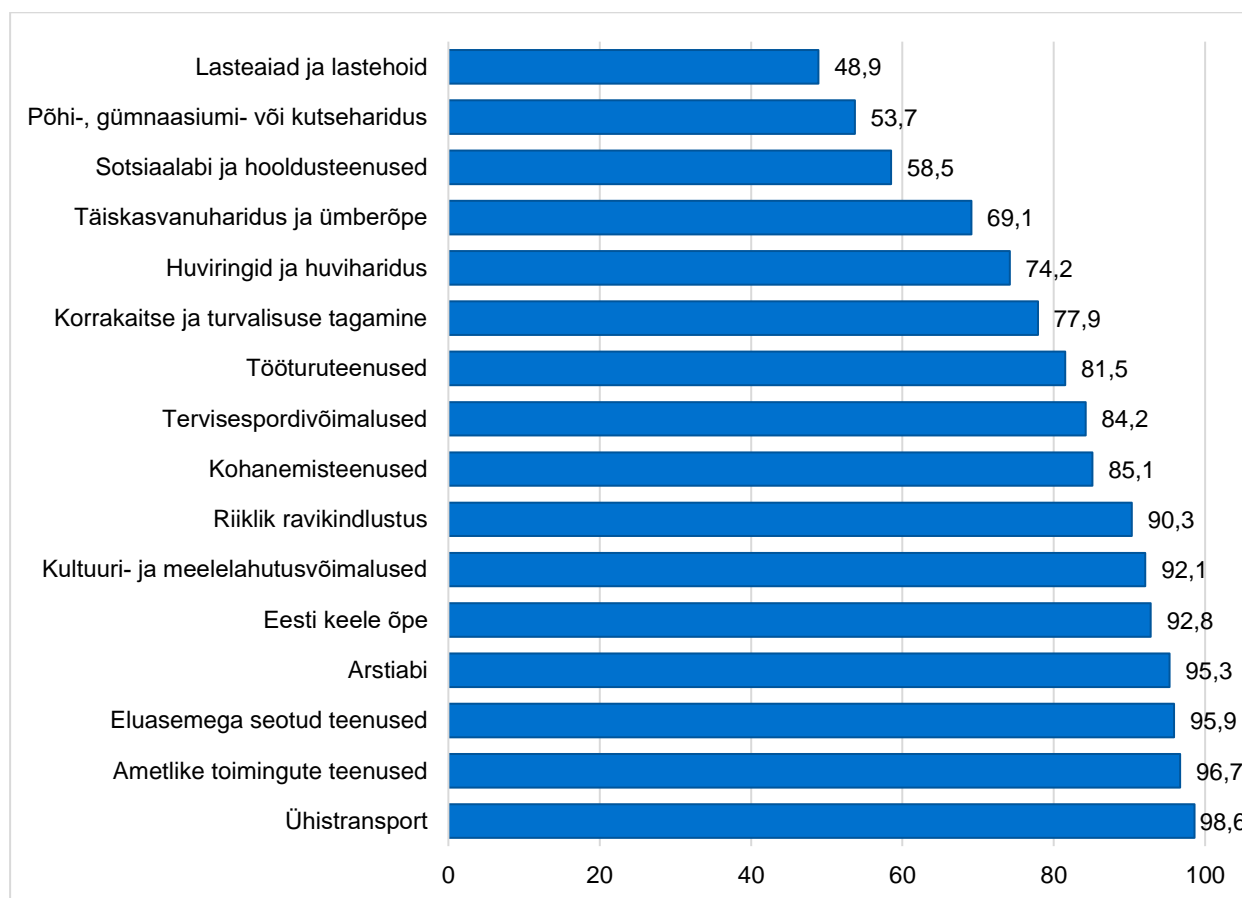
Ligi pooled Tallinna uussisserändajad nimetasid kooli- ja lasteaiakohtade vajadust. Uuring võimaldas täpsemalt teada saada ka põhikooli ja lasteaia õppekeele eelistusi. Võimalik oli märkida mitu eelistust. Tallinna uussisserändajatest soovis:

- ✓ 51% panna lapse eesti õppekeelega, aga muu keele (näiteks vene, inglise või prantsuse) süvaõppega kooli
- ✓ 34% panna lapse eestikeelsesesse algkooli
- ✓ 28% panna lapse osaliselt või täielikult ingliskeelse aineõppega põhikooli
- ✓ 10% panna lapse vene õppekeelega kooli, kus osa aineid õpetatakse eesti keeles
- ✓ 2% panna lapse täielikult vene õppekeelega kooli
- ✓ 3% jätta lapse koduõppele, 4% panna lapse muu keelega kooli, 10% ei osanud öelda

Lasteaedade puhul eelistati ülekaalukalt eesti õppekeelt: 62% Tallinna uussisserändajatest soovis lapse panna eestikeelsesesse lasteaeda, 10% venekeelsesesse ja 31% ingliskeelsesesse.

Nendest uussisserändajatest, kellel on lapsed, ütles 23%, et nende lapsed ei käi Eesti lasteaias ega koolis, 32% väitis, et kohanemine ei olnud eriti keeruline, 19%, et ei olnud üldse keeruline, 6% ei osanud öelda, kuid 20%le oli kohanemine olnud keeruline. Rahvuste ja kodakondsuste võrdluses ei olnud statistilisi erinevusi.

70% Tallinna uussisserändajatest, kelle lapsel oli kokkupuuteid haridussüsteemiga, olid sellega rahul. Ainult 15% ei olnud rahul ja 15% ei osanud vastata. Mõnevõrra enam olid rahul Kesk- ja Lõuna-Ameerika kodakondsusega inimesed. Üldiselt oli rahvusesti erinevusi keeruline eristada, kuid vene rahvusest inimesed olid mõnevõrra enam rahulolematud kui mõni teine rahvusrühm.

Joonis 12. Teenust vajanud Tallinna uussisserändajate osakaal %

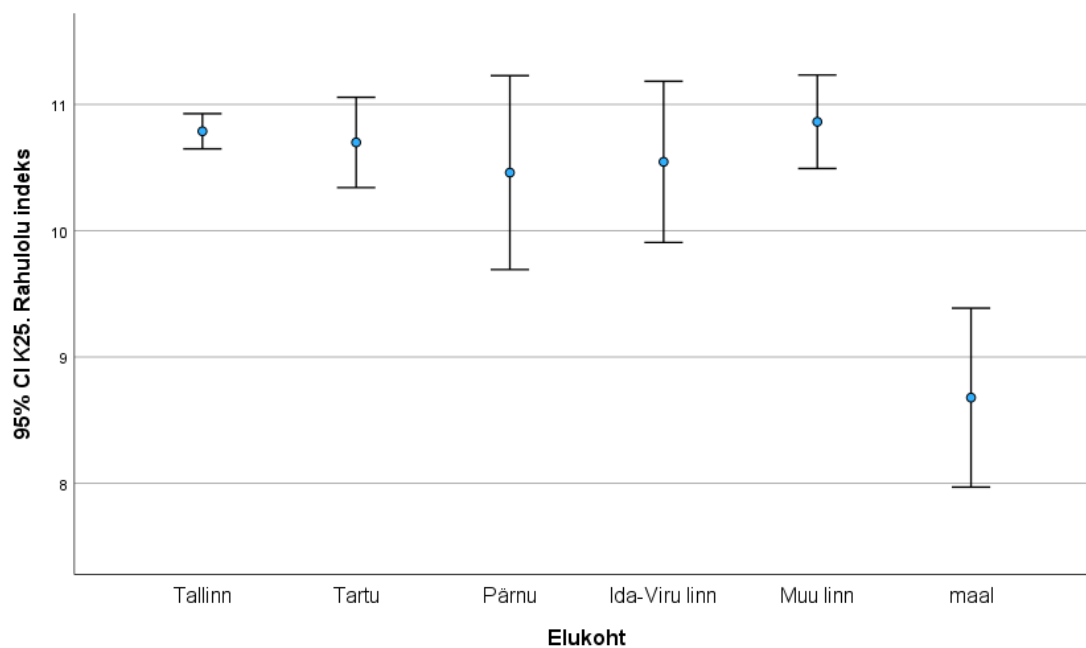
5. Teenuste kättesaadavus

Üldist teenusega rahulolu saab mõõta nii positiivse (inimesed, kes on rahul) kui ka negatiivse poole pealt (inimesed, kes ei ole rahul). Kuigi nende kahe pooluse omavaheline seos on tugev, siis teatud aspektides võib olla erinevusi. Rahuloludeks näitab, mitme teenusega oli inimene rahul, ja rahulolematusindeks omakorda seda, mitme teenusega ei olnud rahul. Nii rahulolu- kui ka rahulolematusindeksi väärtuste skaala jäi selles uuringus vahemikku 0–17.

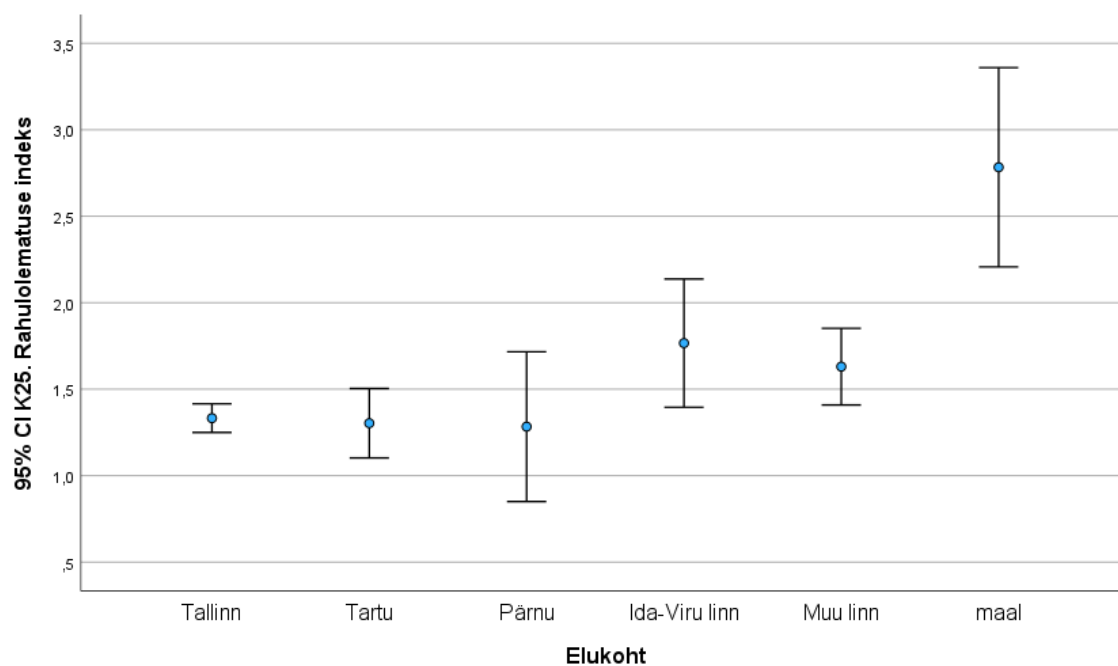
Teenustega rahulolu indeksi jaotus

Joonised 13 ja 14 näitavad, et üldine teenustega rahulolu on suurem kui rahulolematus. Rahulolu skaalal on **Tallinnas rahulolu sarnane rahuloluga teistes linnades** ja oluliselt suurem kui maapiirkonna uussisserändajate seas.

Ka rahulolematus on Tallinnas väike ning sarnasel tasemel Tartu ja Pärnu tasemega. Andmete põhjal saab väita, et rahulolematust on vähem kui teistes Eesti linnades ja maapiirkondades.

Joonis 13. Teenustega rahulolu indeks (mitme teenusega on rahul)

Joonis 14. Teenustega rahulolematuse indeks (mitme teenusega ei ole rahul)

1207 inimest Tallinnast ehk 49% ei olnud mõne teenusega rahul. See on mõnevõrra väiksem osakaal kui teistes Eesti piirkondades (53%).

Tabel 23 annab ülevaate teenuste kättesaadavusest. Täpsemalt on esile toodud hinnang selle kohta, millised teenused ei ole olnud kättesaadavad.

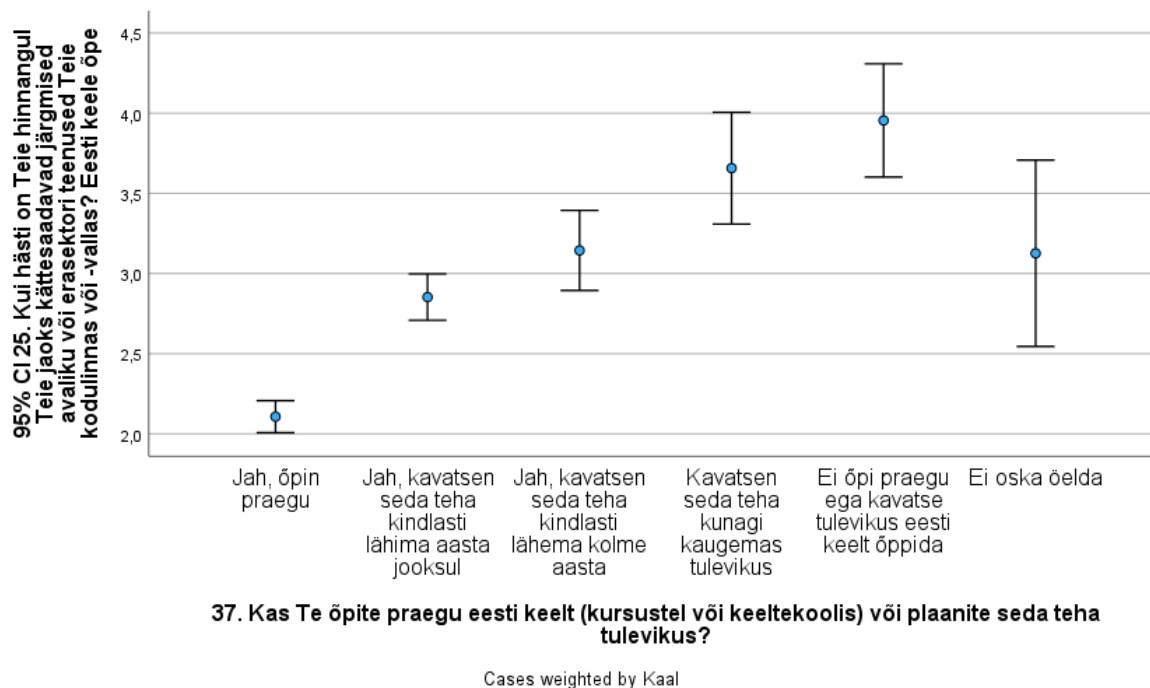
Tabel 23. Avaliku või erasektori teenuste osakaal %, mis ei ole vastanu kodulinnas või -vallas kättesaadavad

Teenus	Pealinn	Suur linn	Muu linn	Maa- asula
Ametlike toimingute, menetluste, lubade ja registreeringute teenused	3,2	3,4	9,0	9,2
Arstiabi	19,1	19,5	17,8	20,8
Riiklik ravikindlustus	9,9	10,4	9,1	8,2
Ühistransport	2,7	3,4	7,8	19,7
Tööturuteenused	11,1	13,6	15,6	15,0
Täiskasvanuharidus ja ümberõpe	9,9	8,9	15,1	22,8
Sotsiaalabi ja hooldusteenused	5,1	6,7	5,3	11,6
Lasteaiad ja lastehoid	3,2	1,7	4,0	6,7
Põhi-, gümnaasiumi- või kutseharidus	3,9	1,4	3,5	4,3
Huviringid ja huviharidus	7,6	9,2	10,1	8,2
Kultuuri- ja meelelahutusvõimalused	8,9	11,7	11,6	13,5
Tervisespordivõimalused	6,5	8,2	7,1	12,0
Korralduse ja turvalisuse tagamine	4,6	3,2	3,8	6,7
Internet, side	3,1	2,0	2,3	13,9
Eluasemega seotud teenused (vesi, elekter, küte, prügiveedu)	4,4	5,4	3,3	8,2
Eesti keele õpe	19,4	18,0	20,5	33,3
Kohanemist, sisseelamist toetavad teenused (nt kohanemisprogramm, migratsiooninõustamine, INSA nõustamine, Work in Estonia, Study in Estonia)	7,1	7,1	12,8	22,7

Kõige suurem probleem on Tallinnas eesti keele õppe ja arstiabi kättesaadavusega (tabel 23). Võrreldes teiste Eesti suuremate linnadega ei ole olukord Tallinnas siiski halvem. Arstiabi, eriti eriarstiabi kättesaadavus valmistab probleeme ka teistele Eesti elanikele.

Taustaks võib lisada, et 88% vastajatest oli mingil viisil huvitatud eesti keele kursustest. 32% juba õppis eesti keelt, 32% kavatses teha seda lähima aasta jooksul, 15% lähima kolme aasta jooksul, 9% kaugemas tulevikus. Joonis 15 näitab, et hinnang eesti keele kursuste kättesaadavusele sõltub ka eesti keele õppimise kogemusest ning plaanidest. Nimelt need, kes juba õpivad eesti keelt või kavatses seda lähiajal teha, hindavad kursuste kättesaadavust palju paremaks kui need, kes ei plaanigi õppima minna (kuigi vajaksid seda). Raske on öelda, kumba pidi seos toimib: kas pessimism kättesaadavuse suhtes on osa inimesi eemale peletanud või on pessimistlikumad need, kellel puudub isiklik kokkupuude. Ligi 10% uussisserändajatest ei pea piisavalt hästi kättesaadavaks ka riiklikku ravikindlustust, tööturuteenuseid, täiskasvanuharidust ja ümberõpet, kultuuri- ja meelelahutusvõimalusi.

Valdav põhjus, miks teenuste kättesaadavusega ei olda rahul, on see, et informatsioon teenuse kohta ei ole kättesaadav immigrandile sobivas keeles (tabel 24). 15% juhtudel väideti, et selliseid teenuseid ei olegi, ja 12% juhtudel oli probleemiks teenuse osutamise keel. Eraldi on tabelis välja toodud kaks teenust, mille puhul on rahulolematuse kõige suurem. Nii eesti keele õppe kui ka arstiabi kättesaadavuse puhul on peamine probleem informatsiooni keel, teine rahulolematuse põhjus on sobiva teenuse olemasolu ja kolmas teenuse osutamise keel. Lisaks valmistab nii keeleõppe kui ka arstiabi puhul probleeme pikk ootejärjekord ja mure teenindajatepoolse kohtlemise pärast.

Joonis 15. Hinnang eesti keele kursuste kättesaadavusele (1 – väga hea, 4 – väga halb)

Tabel 24. Põhjused, miks ei olda teenuse kättesaadavusega rahul, osakaal %

Põhjus	Kõik teenused	Eesti keele õpe	Arstiabi
Informatsioon ei ole mulle sobivas keeles	22,8	44,8	46,1
Teenust ei osutata mulle sobivas keeles	11,7	24,1	23,5
Teenuseid ei ole	14,8	38,1	32,8
Teenindajad suhtuvad minusse tõrjuvalt, ebaviisakalt, diskrimineerivalt minu päritolu või keele tõttu	7,3	13,2	21,4
Pikk ootejärjekord	5,6	14,6	16,3
Muu	2,3	5,2	4,3

6. Rahulolu mõjutavad tegurid

Järgnevalt on analüüsitud tegureid, millega on seotud Tallinna uussisserändajate rahulolu ja rahulolematust (tabel 25). Tabel näitab ka, et kuigi rahulolu ja rahulolematust on omavahel korrelatsioonis, on siiski tegureid, mis mõjutavad kas ainult rahulolu või rahulolematust.

Sellised on näiteks leibkonna suurus, kus suurema leibkonnaga kaasneb suurem rahulolu teenustega, kuid väiksem leibkond ei too otseselt kaasa rahulolematust. Ka eesti keele oskus suurendab rahulolu, kuid keele oskuse puudumine ei suurenda rahulolematust. Rahulolematust palgaga on seevastu seotud ainult rahulolematusega ja kõrgem palk ei vii suurema rahuloluni teenustega.

Selline asümmeetria valitseb eelkõige seetõttu, et inimesed vajavad eri teenuseid ning ei hinda seetõttu kõiki teenuseid sama moodi. See tuleneb asjaolust, et inimest mõjutab hinnanguid andes tema taust, sh vajadused ja eelistused.

Tabel 25. Seosed Tallinna inimeste teenustega rahulolu ja rahulolematuse indeksi ning teiste taustatunnuste vahel (korrelatsiooni kordajad)

Tunnus	Rahulolu-indeks	Rahulolematuse-indeks
Leibkonna suurus	0,203**	0,008
Kui sageli Te olete viimase nelja nädala jooksul olnud väga närviline? (1 – kogu aeg, 5 – mitte kunagi)	0,035*	–,156**
Kui sageli Te olete viimase nelja nädala jooksul olnud õnnelik? (1 – kogu aeg, 5 – mitte kunagi)	–,161**	,128**
Ebavõrdne kohtlemine (0 – võrdne, 1 – ebavõrdne)	–,054**	,206**
Milliseks hindate oma tervist üldiselt? (1 – väga hea, 5 – väga halb)	–,102**	,073**
Kui hästi Te olete informeeritud Eestis toimuvast? (1 – väga hästi, 4 – väga kehvasti)	–,262**	,118**
Kui hästi Te olete informeeritud oma praeguses kodukohas (linnas, asulas, külas) toimuvast? (1 – väga hästi, 4 – väga kehvasti)	–,249**	,115**
Kuivõrd seotuna tunnete ennast Eestiga? (1 – väga, 4 – üldse mitte)	–,228**	,090**
Kasutab eesti keelt vabal ajal (sõprade, tuttavate, naabritega jm suheldes) (0 – ei, 1 – jah)	,151**	–,064**
Mill määral valdate eesti keelt? (1 – emakeel, 9 – ei valda üldse)	–,194**	0,028
Eestisse saabumise aeg (1. aastatel 2013–2017, 2. aastatel 2018–2023)	–,123**	0,014
Ukraina päritolu (0 – ei, 1 – jah)	,191**	–,084**
Kui vana Te olete (täisaastates)?	–,088**	–,075**
Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridus? (1 – vähem kui põhiharidus, 6 – ülikooliharidus)	–,098**	,081**
Kui rahul Te olete oma praeguses töökohas saadava palgaga? (1 – väga rahul, 5 – üldse ei ole rahul)	–0,022	,120**
Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele? (1 – elan hästi, 4 – on raske)	–,050**	,125**

**p < 0,01, *p < 0,05

Informeeritus nii Eestis kui ka Tallinnas toimuvast tundub olevat üks olulisemaid tegureid, mis määrab rahulolu teenustega. Informeeritus on oluline ühiskonnast aru saamisel ning sellega seose loomisel, seepärast ei ole üllatav, et on tugev seos teenustega rahulolu ning eesti keele oskuse ja Eestiga seotuse vahel. Nimelt on teenustega rohkem rahul need, kes oskavad eesti keelt paremini ning seostavad ennast enam Eestiga. Seepärast võivad olla rohkem rahul ka need, kes on Eestis kauem viibinud. Kodakondsus ja rahvus ei olnud üldiselt rahuloluga seotud, kuid erandiks on Ukrainast pärit inimesed, kes on teistest enam rahul.

Veel suurendavad rahulolu teenustega suurem leibkond (enamasti tähendab see, et leibkonnas on lapsed ja lastega seotud teenustega ollakse rahul).

Rohkem on teenustega rahul ka õnnelikud, vähem närvilised inimesed, nooremad, majanduslikult paremini toime tulevad inimesed, need, kes ei tunnetata diskrimineerimist ja on parema tervisega. Mõnevõrra üllatuslikult on enam rahul ka madalama haridusega inimesed. See võib tuleneda vanuse ja hariduse koosmõjust või sellest, et kõrgema haridusega inimestel on suuremad ootused.

Sool ja rahvusel ei ole statistiliselt olulist seost ei teenustega rahulolu ega rahulolematuse indeksiga.

Rahulolematusel on kõige tugevam seos ebavõrdsuse tunnetuse ja mitmete meeleolu tunnustega: diskrimineerimise tunnetus, närvilisus ja õnnetu olek, kuid ka selliste tunnustega

nagu halvem majanduslik toimetulek, rahulolematuse palgaga, väiksem informeeritus ja väiksem seotus Eestiga.

Huvitav on see, et kui noored olid teenustega enam rahul, siis **noorte seas on ka neid, kelle rahulolematuse teenustega on suurem** (tabel 26).

Kuna mitmel tunnusel (nagu haridus ja sissetulek) on omavahelisi seoseid, siis on analüüsitud kõiki neid tunnuseid ka koosmudelisis (tabel 26). Lineaarse regressioonimudeli standarditud kordajad aitavad ka eri tunnuste mõju tugevust võrrelda, sest tunnuste skaalad on muudetud võrreldavaks.

Kui ka tunnuste omavahelist seost arvesse võtta, siis mõjutab rahulolu teenustega kõige enam leibkonna suurus, informeeritus ja kohanemine. Sissetulekute tase, ebavõrdse kohtlemise tunnetus, tervis ja närvilisus ei ole seotud teenuse positiivse rahuloluga.

Negatiivsed hinnangud sõltuvad eelkõige ebavõrdse kohtlemise tunnetamisest. Olulisuselt teine tegur on Eestis kohanemine: halvemini kohanenud inimesed on teenustega vähem rahul.

Tabel 26. Seosed Tallinna inimeste teenustega rahulolu ja rahulolematuse indeksi ning teiste taustatunnuste vahel (lineaarne regressioon)

Tunnus	Rahuloluindeks		Rahulolematuseindeks	
	Stand. kordaja	p	Stand. kordaja	p
Väljarändamise aeg	-,050	,008	,007	,737
Kui vana Te olete (täisaastates)?	-,090	<,001	-,053	,008
Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?	,007	,707	,080	<,001
Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridus?	-,086	<,001	,104	<,001
Kui sageli Te olete viimase poole aasta jooksul suhelnud tööl või koolis eesti keelt emakeelena kõnelevate elanikega Eestis ükskõik mis keeles?	-,079	<,001	-,010	,593
Kui hästi Te olete enda hinnangul Eesti eluga senimaani kohanenud?	,124	<,001	-,143	<,001
Mil määral valdate eesti keelt?	-,069	,002	-,033	,150
Kas kasutate eesti keelt vabal ajal (sõprade, tuttavate, naabritega jm suheldes)?	,039	,055	-,030	,163
Kuivõrd seotuna tunnete ennast Eestiga?	-,094	<,001	,019	,358
Kui hästi Te olete informeeritud Eestis toimuvast?	-,197	<,001	,070	<,001
Milliseks hindate oma tervist üldiselt?	-,006	,774	,015	,485
Kui sageli Te olete viimase nelja nädala jooksul olnud väga närviline?	-,001	,961	-,086	<,001
Kui sageli Te olete viimase nelja nädala jooksul olnud õnnelik?	-,066	<,001	-,005	,812
Leibkonna suurus	,209	<,001	,017	,361
Ebavõrdne kohtlemine	-,020	,287	,141	<,001

7. Informeeritus

Teenuste kasutamise ja kättesaadavuse eeltingimus on informeeritus teenustest.

Alljärgnevalt on analüüsitud informeerituse taset Tallinnas ning võrreldud seda teiste Eesti piirkondade tasemega. Tabel 27 esitab sellest ülevaate. Tulemust mõjutab osaliselt ka vajadus konkreetse teenuse järele, näiteks kui tegemist ei ole õppuriga, siis puudub tal vajadus õpirändealase nõustamise järele ning informeerituse tase võib olla madalam. Seepärast on

kasulik lisaks üldisele informeeritustasemele võrrelda Tallinna tulemust näiteks teiste suurte linnade sarnastest teenustest teadlikkuse tasemega (tabel 27).

Kõige enam ollakse informeeritud tasuta eesti keele kursustest (86%). Väga hästi teatakse ka Eestis elamist tutvustavaid veebilehti ja veebiõppe võimalusi (tabel 27). Umbes pooled vastanutest teadsid perearsti tasuta infotelefoni, eesti keele klubisid ja kohvikuid. Teistest teenustest teati vähem. Väga väike osa vastajatest (2,6%) ei olnud mitte ühestki tegevusest teadlik.

Tallinnas elavate uussisserändajate üldine informeeritus on paljude teenuste puhul sarnane Eesti teiste piirkondade olukorraga, kuid Tallinnas elavad uussisserändajad on ümberasumist toetavate teenustega paremini kursis.

Tabel 27. Uussisserändajate informeeritus eri tegevustest %

Tegevus	Pealinn	Suur linn	Muu linn	Maa-asula
Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) migratsiooninõustamine	42,9	46,1	41,4	32,9
Eesti keele klubid ja keelekohvikud	50,2	54,0	44,6	40,1
Tasuta eesti keele kursused	86,0	83,2	83,1	75,8
Välismaalaste nõustamiskeskustes pakutav nõustamine ja registriteenus (Eesti Rahvusvaheline Maja Tallinnas, Tartu välismaalaste teenusekeskus, Integratsiooni Sihtasutuse nõustamine)	20,0	23,2	15,6	16,8
Eestis elamist tutvustavad veebilehed ja infomaterjalid (nt settleinestonia.ee, workinestonia.ee, studyinestonia.ee, Work in Estonia „Relocation Guide“, ülikoolide välismaalaste sisseelamisega seotud käsiraamatud jmt)	65,3	61,5	59,3	47,8
Välismaalastele suunatud sotsiaal-kultuurilised tegevused (nt Tartu ja Tallinna Rahvusvaheline Maja, InterNations, Pagulasabi, Estonishing Evenings jmt)	23,7	27,5	16,1	22,7
Infomaterjalid või veebilehed vabatahtliku tegevuse kohta Eestis (Vabatahtlike Värav / Volunteer Hub, KÜSK/NFCS, SCULT, EstYES jmt)	9,1	11,5	9,6	7,2
Internetipõhine keeleõpe (Keelekliik, Keeletee või keeleäpid Speakly, WalkTalk jmt)	67,1	64,8	65,7	63,8
Välisüliõpilasi, uurijaid ja õpirännet toetavate nõustamiskeskuste, sealhulgas rahvusvaheliste organisatsioonide esindused (nt Erasmus Student Network, Aiesec)	12,7	21,1	9,1	5,8
Ümberasumist toetavad teenused (nt Expat Relocation, Movemytalent, Teleport, Jobbatical)	14,9	5,2	6,6	4,8
Äri- ja ettevõtlusnõustamine, sh äri- ja mittetulundusühenduste loomise alane nõustamine (maakondlikud arenduskeskused)	7,4	9,0	8,8	8,2
Perearsti tasuta infotelefon 1220 (eesti, vene või inglise keeles)	52,8	52,8	51,9	40,4
Kriisi- ja ohvriabiteenus (telefon 116 006)	11,4	12,4	13,9	8,7
Mitte ükski eelnimetatutest	2,6	4,6	4,0	3,9

Konkurentsilt **parim informatsiooni allikas on internet** (90%), millele järgnevad sõbrad ja tuttavad (68%) (tabel 28). Seega võib inimeste abi olla kohanemisel siiski tõhus, kuigi seda kasutatakse internetist vähem. 40–50% inimestest otsiks teavet ka riigi infoportaalidest ja sotsiaalmeediast. Tähelepanuväärne on, et info allikana mainib välismaalasi abistavaid nõustamiskeskusi ja organisatsioone vaid väike osa uussisserändajatest (9%).

Tabel 28. Vastused küsimusele „Kust otsite infot, kui Teil on vaja mingit teenust kasutada?“ %

Tegevus	Pealinn	Suur linn	Muu linn	Maa-asula
Riigi infoportaalid ja jagatavad ametlikud materjalid	46,6	48,3	50,4	43,0
Välismaalasi abistavad nõuandekeskused ja organisatsioonid	8,6	10,5	11,4	6,7
Otsin internetist, guugeldan	91,3	89,1	84,4	87,0
Sotsiaalmeeia	40,2	35,3	46,6	33,7
Sõbrad-tuttavad, teised inimesed	67,8	72,6	73,8	71,2

Tabel 29. Vastused küsimusele „Kui abivalmid on Eesti inimesed aitama sisserrännanud inimesi igapäevastes küsimustes?“ %

Asulatüüp	Väga abivalmid	Pigem abivalmid	Pigem ei ole abivalmid	Üldse ei ole abivalmid	Ei oska öelda
Pealinn	32,2	39,9	12,6	2,5	12,7
Suur linn	34,7	41,6	6,6	1,8	15,3
Muu linn	43,6	33,2	7,6	1,0	14,6
Maa-asula	46,4	36,7	6,8	2,9	7,2
Kokku	34,6	39,3	10,7	2,3	13,1

Kõigi teenuste ning üldise kohanemise puhul on oluline ka kaasinimeste abivalmidus. Uuringu andmete põhjal tundub, et **Tallinna inimesed on uussisserrändajate arvates natuke vähem abivalmid kui teistes piirkondades**, kuigi üldiselt oli uuringus vastanud sisserrändajate hinnangud abivalmidusele kõrged (tabel 29). Näiteks 72% uussisserrändajatest arvab, et Tallinna elanikud on abivalmid.

Kokkuvõte

16% Tallinna uussisserändajatest tundis, et ükski asi ei olnud neile kohanemisel raske. See on mõnevõrra väiksem protsent kui teistes Eesti piirkondades.

Tallinlastest uussisserändajate kõige suuremad probleemid on seotud arstiabi kättesaadavuse, eestlastega suhtlemise, töökoha leidmise ja eesti keele kursustele saamisega. Vajaliku info leidmine teenuste kohta oli probleemiks 16%le, vaba aja sisustamine 11%le inimestest.

Uuring lubas analüüsida ka teenuse saamisel esinevaid probleeme. Keeleprobleem oli teenuste saamisel peamine takistus.

Tallinna uussisserändajate rahulolu on sarnane immigrantide rahuloluga teistes linnades ja oluliselt suurem kui maapiirkonna immigrantide seas. Ka rahulolematuse tase on Tallinnas väike ning sarnasel tasemel Tartu ja Pärnu tasemega. Tallinna uussisserändajate seas on rahulolematust vähem kui Eesti väiksemates linnades või maapiirkondades.

Tallinnas tuntakse teenustest kõige suuremat puudust eesti keele õppes ja arstiabist. Võrreldes teiste Eesti suuremate linnadega ei ole olukord Tallinnas siiski halvem. Arstiabi, eriti eriarstiabi kättesaadavus on probleemiks ka tavaelanikele, mitte ainult immigrantidele.

Teenuste kättesaadavus sõltub ilmselt ka kohanemisest ühiskonnas. Nimelt tuli välja tugev seos teenustega rahulolu ning eesti keele oskuse ning Eestiga seotuse vahel. Need immigrantid, kes oskavad paremini eesti keelt ning seostavad ennast enam Eestiga, on ka teenustega rohkem rahul. Selle tõttu võivad teenustega enam rahul olla ka need uussisserändajad, kes on Eestis kauem viibinud. Rahulolu teenustega ei sõltunud üldiselt inimeste kodakondsusest ega rahvusest, kuid erandiks olid Ukrainast pärit inimesed, kes olid teenustega enam rahul.

Tallinnas elavate uussisserändajate üldine informeeritus on paljude teenuste puhul sarnane Eesti teiste piirkondade olukorraga. Tallinnas ollakse ümberasumist toetavatest teenustest paremini informeeritud. Konkurentsivõimeline parim info otsimise kanal on internet – seda kasutab 90% inimestest.

Rahulolu teenustega mõjutab kõige enam leibkonna suurus, informeeritus ja kohanemine. Suurem leibkond, parem informeeritus ja kohanemine seostusid suurema rahuloluga.

Rahulolematuse tase teenustega on kõige tugevamini seotud ebavõrdsuse tunnetuse ja mitmete meeleolu tunnustega: diskrimineerimise tunnetus, närvilisus, õnnetu olek. Samas mõjutavad seda ka halvem majanduslik toimetulek, rahulolematuse tase palgaga, väiksem informeeritus ja väiksem seotus Eestiga.

Kasutatud kirjandus

Kadarik, K., Kallaste, E., Rentel, A., Sildmäe, L., Kivi, L. H., Järve, J. (2023). Uussisserändajatele võrgustikupõhise tugiteenuste pakkumise mudeli mõju ja jätkusuutlikkuse hindamine ning kohanemisprogrammi koolituste ja materjalide lõpphindamine. Lõpparuanne. Eesti Rakendusüuringute Keskus CentAR.

Kalm, K., Kährik, A., Zälite, J., Noorkõiv, R., Tammaru, T. (2023). Tallinna ja selle linnaosade rände analüüs ja prognoos aastateks 2023–2050. Tartu Ülikool.

Voog, A., Hämmal, J., Esko, K., Seppel, K., Lauristin, M., Karu, M., Vihalemm, T. (2024). Eesti ühiskonna lõimumismonitooring 2023. Kantar Emor.